

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Första Kammaren. N:o 36.

Onsdagen den 3 Maj, f. m.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Justerades protokollen för den 25 och 26 nästlidne April.

Herr Grefven och Talmannen yttrade, att han hade den sorgliga pligten att gifva Kammaren del af följande dödsattest:

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare Brukspatronen Herr *Carl Rhodin* afled härstädes den 30 April kl. 4^t. 20^m. eftermiddagen, intygar härmed på aflagd embetsed
Stockholm den 1 Maj 1882.

N. L. Klingvall,
Med. Doktor.

Sedan attesten blifvit uppläst, beslöt Kammaren, att underdånig skrifvelse skulle till Kongl. Maj:t afåtas med anmälan om den genom berörda dödsfall inom Kammaren uppkomna ledighet; hvar-
efter ett förslag till ifrågakvarande skrifvelse upplästes och godkändes.

Anmälles och bordlades:

Stats-Utskottets utlåtanden och memorial:

N:o 12 b, angående Kongl. Maj:ts förslag i fråga om väg- och vattenbyggnadsstaten m. m.;

N:o 45, i anledning af gjord framställning angående förbättring af kassabokhållarens i Riksgäldskontoret löneförmåner samt förhöjning af anslaget för extra arbeten m. m. i Riksgäldskontoret;

N:o 46, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition om pension för affidne Direktören å Tjurkö, Majoren O. Th. Sundholms enka och understöd åt hans tre omyndiga barn;

Första Kammarrens Prot. 1882. N:o 36.

N:o 47, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående af-söndring af jord från indragna profossbostället Lilla Flittered i Skaraborgs län till planteringsland för folkskola inom Gustaf Adolfs församling;

N:o 48, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter kusken Jan Erik Eriksson;

N:o 49, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till en del af danaarfvet efter af-lidne Grosshandlaren F. V. von Stjernemans hustru Mary English Hamilton;

N:o 50, i anledning af väckt motion i fråga om vidtagande af åtgärder för återvinnande till kyrkorna af för andra ändamål anordnad kyrkotionde;

N:o 51, med förslag till sammanjemkning samt voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid Stats-Utskottets utlåtande N:o 41, angående inrättandet af en domänstyrelse m. m.; och

N:o 52, i anledning af väckt motion angående eftergift för viss tid af den åtskilliga bergslagshemman eller hyttor inom Vestmanlands, Örebro och Vermlands län ålagda förhöjning i mantalsröntan;

Bevillnings-Utskottets memorial och betänkande:

N:o 11, i anledning af Kamrarnes dels skiljaktiga beslut, dels återremiss i vissa delar af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 7, angående vilkoren för tillverkning af bränvin; och

N:o 12, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående nedsättning i bevillningen för utländske eller andre här i riket icke mantalsskrifne handlande och handelsexpediter;

Lag-Utskottets utlåtande N:o 53, i anledning af väckt motion med förslag till förändrad lydelse af §§ 1, 3 och 4 i förordningen i afseende på handel om lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarblifva, den 20 November 1845; samt

Första Kammarens Tillfälliga Utskotts utlåtanden:

N:o 5, angående väckt fråga om ett tillägg till Ordningsstadgan för Riksdagens Första Kammare; och

N:o 6, med anledning af väckt motion om ändring i formen för Riksdagens skrivelser till Kongl. Maj:t.

Föredrogs, men bordlades å nyo på flere ledamöters begäran Stats-Utskottets den 29 sistlidne April bordlagda memorial N:o

44, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för Riksgäldskontoret.

Föredrogs Bevillnings-Utskottets den 25 och 26 i nästlidne månad bordlagda betänkande N:o 10, angående tullbevillningen.

Friherre Klinckowström: Det är med afseende på föredragningen af detta betänkande jemte Kongl. Maj:ts dermed sammanhängande nådiga proposition om en ny tulltaxa, som jag har vågat begära ordet. Jag får nemligen värdsamt hemställa till Kammaren, att föredragningen måtte ske på det sätt, att Herr Talmannen först föredrager Bevillnings-Utskottets ifrågavarande betänkande punkt efter punkt och att derefter, när detta är genomgånet, Kongl. Maj:ts förslag till ny svensk tulltaxa — hvilket är det enda förslag vi i detta afseende ega, emedan Bevillnings-Utskottet icke aflemnat något sådant jemte sitt betänkande — måtte genomgå artikel efter artikel, på det att hvar och en, som mot någon tullsats har anmärkningar att göra, måtte dertill få tillfälle, och när ingen anmäler sig, anses det, att Kammaren för sin del godkänner den föredragna artikeln.

Derjemte får jag värdsamt anhålla, att, när första punkten af detta betänkande kommer före, jag måtte återfå ordet.

Friherre af Ugglas: För min del har jag ingenting att anmärka mot det förslag till föredragningsätt, som Friherre Klinckowström nu framställt, under förutsättning, att, när vi komma till 47:de punkten af Bevillnings-Utskottets betänkande, endast de delar af Kongl. Maj:ts proposition till ny tulltaxa föredragas, hvilka *icke* vid den föregående föredragningen redan blifvit af Kammaren afgjorda.

Jag anser således, att föredragningen bör ske på det sätt, att först Bevillnings-Utskottets betänkande genomgås till och med 46:te punkten, hvarefter alla de punkter i Kongl. Maj:ts förslag till ny tulltaxa, som då icke redan äro afgjorda, i vederbörlig ordning för Kammaren föredragas. Med denna lilla modifikation ber jag att få instämma i Friherre Klinckowströms förslag.

Herr Bennich: I afseende på föredragningsättet instämmer jag fullkomligt i det förslag, Friherre af Ugglas här framställt. Jag tillåter mig endast ytterligare hemställa, att 30:de punkten af Bevillnings-Utskottets förslag måtte föredragas omedelbart efter den 38:de, emedan dessa begge punkter hafva med hvarandra det nära sammanhang, att 38:de punkten bör vara afgjord, innan den 30:de företages till behandling. Detta torde finnas så mycket tydligare, som 30:de punkten hänvisar till motiveringen under den 38:de.

Sedan öfverläggningen om sättet för betänkandets föredragning förklarats härmed slutad, beslöt Kammaren, att betänkandet

skulle företagas punktvis till afgörande, att dervid 30 punkten skulle förekomma efter den 38, samt att vid behandlingen af 47 punkten Kongl. Maj:ts förslag till tulltaxa skulle föredragas i de delar, som icke blifvit af Kammaren afgjorda under handläggningen af de föregående punkterna af betänkandet.

I följd häraf föredrogs nu

1 punkten.

*Förutsätt-
ning för
Riksdagens
beslut ang.
tullbevil-
lingen.*

Friherre Klinckowström: Jag anser denna punkt för särdeles viktig och hyser derjemte den åsigt, att den i dess nuvarande skick omöjligen bör af Riksdagen godkännas. Der står nemligen, att de beslut vi fatta nedanför i alla punkter, i hvilka Bevillnings-Utskottet föreslagit förändringar af Kongl. Maj:ts förslag till ny tulltaxa, skulle i afseende å sin giltighet vara beroende deraf, att handels- och sjöfartstraktaterna blifva från fransk sida definitivt antagna, samt att i motsatt händelse det bör lemnas Utskottet tillfälle att afgifva förnyadt utlåtande angående tullbevilningen. Deremot synas mig strida flera ganska viktiga förhållanden, hvilka åtminstone för mig göra det alldeles omöjligt att antaga denna punkt i dess närvarande skick.

Såsom vi alla veta, har den handels- och sjöfartstraktat, som blifvit mellan oss och Frankrike afslutad, blott blifvit antagen af franska deputeradekammaren och svenska Riksdagen, hvaremot franska senaten, enligt hvad oss åtminstone officiellt är veterligt, ännu icke godkänt densamma, icke heller har denna traktat blifvit af vederbörande myndigheter ratificerad. Under sådana förhållanden är det både oegentligt och jag vågar till och med säga grundlagsvidrigt att bifalla denna punkt i dess närvarande skick. Jag skall be att rörande denna sak få yttra mig litet vidlyftigare. Då det ju är möjligt att förutsätta, att denna punkt icke skulle blifva antagen af franska senaten och af vederbörande myndigheter ratificerad, och då sjelfva Bevillnings-Utskottet har gjort en dylik förutsättning, alldenstund det i senare momentet af denna punkt begär, att det i sådan händelse måtte lemnas Utskottet tillfälle att afgifva förnyadt utlåtande angående tullbevilningen, så må det tillåtas äfven mig att kunna förutsätta detsamma. Men, mine Herrar, hvad blir då följden? Om vi besluta detta, hafva vi med detsamma för vår del bundit Riksdagen att vara samlad här ända till dess Bevillnings-Utskottet hunnit inkomma med nytt förslag till tullbevilning. Detta synes mig vara fullkomligt klart, men Riksdagen kan icke, enligt hvad jag nyss antydde, ensam besluta att vara samlad längre tid än grundlagens bud föreskrifver, d. v. s. 4 månader eller till den 15 maj. Det är endast Kongl. Maj:t, som kan gifva Riksdagen rättighet att vara samlad utöfver denna tid. Huru skulle då Riksdagen här på egen hand kunna besluta att vara samlad utöfver denna tid, vore det ock blott en enda dag? Det vore enligt min tanke att ingripa i Kongl. Maj:ts höga embete, och det kunna vi ju icke göra. Detta är således ett motiv, hvar-

för denna punkt i sitt nuvarande skick efter mitt förmenande bör af Kammaren återremitteras. Men det finnes äfven andra orsaker dertill. Om vi nu besluta oss för den nya tulltaxan, i hvilken, såsom vi alla veta, Kongl. Maj:t inrangerat denna traktatstariff B, som gifver Frankrike rättighet att hit införa en mängd af sina produkter och varor för betydligt nedsatta tullar, och sedermera den franska traktaten icke blir godkänd och antagen, så har Frankrike fått af oss alla de fördelar genom tulltaxan sig tillerkända, som det förbehållit sig genom traktaten; men deremot gifver oss Frankrike naturligtvis icke de lättnader, som vi enligt traktatstariffen A skulle få åtnjuta vid införsel af åtskilliga varor i Frankrike. Det kan man väl icke precis kalla ett normalt förhållande, och jag anser det, såsom sagdt, omöjligt för Kammaren att godkänna detta. Mig synes äfven, att rikets värdighet något litet åsidosattes genom att så här på förhand begära lystringsord för våra beslut i tullbevillningsväg af en främmande makt. Om, såsom jag alltid framhållit såsom det enda rätta och hvilket jag fortfarande vidhåller, en *separattariff* hade blifvit upprättad för Frankrike, hade allt detta trassel kunnat undvikas och vi hade då kunnat fatta våra beslut rörande vår svenska allmänna tulltariff oberoende af den särskilda franska tariffen, och mig synes, att Bevillnings-Utskottet, när det afgaf detta betänkande, borde, i motsats mot hvad Kongl. Maj:t sjelf framställt uti det statsrådsprotokoll, som Kongl. Maj:t godkänt och som åtföljer Kongl. Maj:ts förslag till ny tulltaxa, hafva afstyrkt denna inrangering af den franska traktatstariffen B i vår allmänna tulltaxa. Hvar och en, som egnat aldrig så liten uppmärksamhet åt denna fråga, finner lätt, att den är af allra största vikt, ty om vi hafva en traktat med Frankrike ensamt, gäller det en förlust af mellan fem- och sexhundredrusen kronor om året i statsinkomst; men om vi hafva samma tulltariff för hela världen, äfven för sådana stater, som icke medgifva oss den allra ringaste tullnedsättning för våra artiklar, då gäller det enligt Bevillnings-Utskottets egen uppgift, om jag ej missminner mig, en årlig förlust i tullinkomst af öfver 1 million kronor. Det är således ur finansiell synpunkt af stor vikt, huruvida den franska tariffen skall gälla såsom *allmän* eller endast för Frankrike, med hvilket land vi afslutat denna traktat.

Men äfven i ett annat hänseende är det gynnsamt för oss att hafva en särskild tariff med Frankrike. Vi kunna nemligen då mycket lättare och bättre skydda våra näringar, der skydd behöfves, och högt beskatta hvarjehanda lyx- och öfverflödsartiklar, hvilket eljest blir oss nästan omöjligt, emedan största delen af den franska införseln i Sverige just består i sådana lyx- och öfverflödsartiklar.

Att Bevillnings-Utskottet icke framställt detta förslag till ny tulltaxa på sätt det enligt mitt förmenande borde hafva skett, nemligen genom bifogande af förslag till tulltaxa, kan icke annat än förvåna mig. Så skedde nemligen, när de stora förändringarne i tulltaxan år 1865 egde rum, och det borde hafva varit mycket lätt för Bevillnings-Utskottet att uppställa en tariff i två delar,

*Förutsätt-
ning för
Riksdagens
beslut ang.
tullbevillnin-
gen.
(Forts.)*

*Förutsätt-
ning för
Riksdagens
beslut ang.
tullbevillnin-
gen.*
(Forts.)

den ena för att gälla under förutsättning att franska traktaten blir ratificerad, den andra under förutsättning att denna traktat icke blir ratificerad, en förutsättning, hvars möjlighet Bevillnings-Utskottet just i denna punkt sjelf medgifvit. Då hade våra beslut kunnat blifva alternativa och Riksdagen hade icke behöft vara samlad utöfver den lagliga tiden; men Kongl. Maj:t skulle ändå hafva all nödig ledning för bedömande af dessa eventualiteter, utan att behöfva deröfver vidare inhemta Riksdagens beslut. På detta sätt gick man, såsom herrarne behagade erinra sig, tillväga för icke längre tid sedan än 1880, då Riksdagen vidtog åtskilliga förändringar i tulltaxan för den händelse franska traktaten icke skulle förnyas. Då framställdes alternativa förslag för icke mindre än 50—60 artiklar, hvarå Riksdagen bestämde högre införseltull, än som var stadgad i den då varande franska traktatstariffen. Mig synes, att så borde hafva skett äfven nu, ty då skulle mycken ovisshet, mycket trassel och många trakasserier hafva kunnat undvikas. Då skulle äfven, på sätt Herr Boström i 48:de punkten föreslagit, den allmänna tariffen icke kommit att tillämpas förr än den 1 Januari 1883, i stället för att, enligt Bevillnings-Utskottets förslag, den allmänna tulltariff, hvarom vi nu gå att besluta, skulle blifva gällande från samma dag som den franska tulltaxan enligt traktatens bestämmelse skall börja tillämpas. Jag är i stor ovisshet om, huruvida det är fullkomligt grundlagsenligt af Riksdagen att nu besluta, att en allmän tulltaxa, som nu har tillämpats fyra månader af detta år, skall så hastigt upphävas för att ersättas af en ny. Hvar och en, som har haft med handel och vandel att göra, vet nog samt, hvilka ryckningar och ledsamma förändringar i afseende å uppgjorda handelsaftal etc. måste uppstå genom en sådan hastig förändring af en redan etablerad allmän tulltaxa, och jag är, såsom sagdt, mycket oviss om, huruvida beloppet af den bevillning, som skulle utgå under förutsättning af den taxas gällande kraft, som vi nu ega, till årets slut, kan ensidigt af Riksdagen förändras. Jag betviflar högligen, att detta kan vara rätt, och många äro de, som i likhet med mig tvifla härpå.

Att emellertid nu på fri hand förändra denna punkt till hvad den borde vara med afseende på förhållandena, tror jag mig icke i stånd att kunna göra, ty dertill fordras att noga afväga en mängd omständigheter. Möjligen kan det hända, att snart nog en underrättelse inflyter från regeringen om att traktaten blifvit ratificerad, men till dess detta skett, tror jag det vara riktigast och klokast af Kammaren att återremittera denna punkt, hvarom jag vördsamt hos Herr Grefven och Talmannen anhåller att proposition måtte till Kammaren framställas.

Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre Hochschild: Blott ett par ord för att besvara en af Friherre Klinckowström gjord anmärkning. Den mellan de förenade rikena och Frankrike afslutade handelstraktaten innehåller en bestämd förklaring derom, att ratifikationerna skola utvexlas den 12 maj

detta år. Intill nämnda dag kommer således Riksdagen att sakna officiel visshet om, att traktaten är definitivt antagen af Frankrike. Någon anledning till oro för att traktaten icke skall blifva antagen, förefinnes emellertid icke. Franska deputeradekammaren har, såsom bekant, antagit densamma, och enligt mig lemnade uppgifter såväl från Kongl. Maj:ts beskickning i Frankrike som från härvarande franska beskickning lider det intet tvifvel, att äfven franska senaten kommer att godkänna traktaten. Franska senaten sammanträdde i går, och jag hade hoppats att redan i dag vara i tillfälle att kunna meddela Riksdagen, att senaten antagit nämnda traktat mellan de förenade rikena och Frankrike, alldenstund denna fråga läser hafva stått bland de första ärendena på dagordningen. Någon sådan underrättelse har emellertid ännu icke inkommit, men torde inom kort tid vara att förvänta. Dock kan icke Friherre Klinckowström förklara, att vi hafva fullständig officiel kännedom om traktatens antagande blott därför, att äfven franska senaten godkänt densamma, alldenstund sådan underrättelse först kan komma sedan ratifikationerna af traktaten blifvit den 12 maj i Paris utvexlade.

Förutsättning för Riksdagens beslut ang. tullbevillningen.
(Forts.)

Herr Bennich: Må det tillåtas mig fästa Kammarens uppmärksamhet derpå, att detta af Bevillnings-Utskottet framställda förslag är af ren försigtighet intaget i betänkandet för den alldeles oförmodade händelse, att traktaten icke skulle blifva definitivt antagen. Om nu Kammaren skulle, på sätt Friherre Klinckowström ifrågasatt, återremittera denna punkt och följaktligen, utan något beslut om, att de följande punkterna vilkorligt godkändes, granska taxan, blefve följden den, att Riksdagen måhända komme att godkänna hela taxan såsom den här är uppställd, och att densamma följaktligen komme att lända till efterrättelse, äfven om den franska handelstraktaten slutligen genom någon oförmodad händelse icke komme till stånd. Det kan väl icke vara Friherre Klinckowströms och hans meningsfränders önskan, att de betydliga nedsättningar, som i detta förslag under förutsättning af den franska handelstraktatens definitiva antagande egt rum, äfven skulle blifva gällande hos oss, derest denna traktat icke komme till stånd. Jag föreställer mig fast hellre, att det borde vara tillfredsställande för Friherre Klinckowström och de med honom lika tänkande, att man framskjutit detta traktatens antagande såsom vilkor för bifall till de öfriga punkterna. Någon den allra ringaste fara af ett så beskaffadt beslut kan omöjligen uppstå, men deremot skulle den märkvärdiga händelse kunna inträffa, att franska handelstraktaten icke blefve godkänd, men att Riksdagen i allt fall nedsatt tullen på en mängd lyxartiklar, som kunde bära en högre afgift, och att denna nedsättning blefve någon tid gällande. Jag tror således icke, att det finnes någon anledning för Kammaren att icke godkänna Utskottets förslag i denna punkt såsom varande fullt betryggande och icke i något fall annorlunda bindande än, derest Riksdagen skulle, i händelse traktaten förfölle, finna anledning

Förutsätt-
ning för
Riksdagens
beslut ang.
tullbevil-
lingen.
(Forts.)

fatta andra beslut än de, hvilka under annan förutsättning här blifvit föreslagna. Jag yrkar således bifall till punkten.

Friherre Klinckowström: Jag vill endast med några ord anmärka, att den förklaring, Hans Excellens Utrikesministern nyss afgifvit, alldeles icke minskar kraften af de anmärkningar mot den förevarande punkten, jag nyss tagit mig friheten att framställa, och hans egna ord bekräfta hvad jag nu ämnar säga. Det fattas nemligen för att den mellan Sverige och Norge å ena samt Frankrike å andra sidan afslutade traktaten skall blifva gällande och träda i full kraft tvenne moment, såsom Hans Excellens också anmärkt, nemligen det ena franska senatens godkännande af traktaten och det andra ratifikationen af samma traktat. Att svenska legationen i Paris trott sig kunna antaga såsom gifvet, att den franska senaten skall godkänna handels- och sjöfartstraktaterna, är godt och väl, men jag tror, att svenska legationen i Paris lika litet som utrikesdepartementet i Stockholm kan veta tillfyllest, hvad den franska senaten i denna fråga ämnar göra. Vi hafva i det afseendet erfarenhet från mycket närmare håll, nemligen från våra egna Kammare, huru svårt det är äfven för oss, som sjelfva sitta i Riksdagen, att kunna bestämdt säga, huru en betydande fråga skall slå ut, och jag hemställer till herrarne, om icke ganska mycken oro herskade för någon tid sedan just rörande hvilket beslut Andra Kammarens majoritet i denna traktatfråga ämnade fatta. Jag tror således alldeles icke, att någon kan med säkerhet veta, hvad den franska senaten i denna fråga ämnar göra; och dessutom — äfven om den franska senaten, likasom deputeradekammaren gjort, antager denna traktat — kunna äfven politiska skäl finnas af den stora vikt för den franska regeringen, att det oaktadt traktaten icke blir ratificerad, ty vi behöfva endast tänka på, i hvilket förhållande den franska regeringen står till andra länder såsom Tyskland och England, för att fatta, att om Frankrike afsluter en särskild traktat med ett land, England och Tyskland komma att fordra mera än hvad de nu hafva och att åtnjuta samma fördelar som vi, utan att lemna något annat i stället, än hvad hela världen åtnjuter.

Hvad Herr Bennich nyss yttrade är jag honom mycket tacksam för, och detta så mycket mera, som han derigenom rättade min förra begäran om återremiss, hvilken begäran jag härmedelst återtager och förnyar på det sätt nemligen — för att icke bringa honom i någon ogynsam sinnesstämning — att jag begär återremiss på hela Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 10, hvarom jag nu i sammanhang med denna första punkt får anhålla. Skulle denna min begäran icke kunna af Herr Talmannen beviljas, hvilket jag likväl förutsätter, ämnar jag, om denna punkt lyckligen blifver återremitterad, att begära återremiss på *alla* de följande, om så måste ske, men om deremot denna första punkt icke blifver af Kammaren återremitterad, anhåller jag, att mitt påstående om de följande punkternas återremitterande måtte få förfalla.

Friherre af Ugglas: Vid behandling af tulltaxan kunde visserligen Utskottet hafva gått tillväga på det sätt, Friherre Klinckowström framställt, nemligen så att Utskottet uppgjort alternativa förslag, det ena för den händelse franska traktaten blefve antagen, och det andra för det fall att traktaten icke antoges. Måhända skulle detta hafva förefallit en och annan rättare. Men Utskottet, som — jag vågar säga det — består af temligen praktiska män, hvilka icke gerna vilja kasta bort ett mindre nödigt arbete, ansåg, att, då nästan allt talade för, att den franska traktaten skulle blifva antagen, det icke lönade mödan att ytterligare nedlägga ett stort arbete för att uppgöra en tulltaxa utan afseende på traktaten, och Utskottet ansåg sig handla tillräckligt grannlaga derigenom, att Utskottet förbehöll Riksdagen rättighet att, om den franska traktaten mot förmodan icke blefve antagen, gifva Bevillnings-Utskottet ett föreläggande att utarbета förslag till en sådan ny tulltaxa. Jag tror, att ett sådant tillvägagående varit icke blott det rigtigaste, utan äfven mycket tidsbesparande, och något äfventyr kan då icke inträffa, äfven om traktaten blifver afslagen. Jag inser mycket väl, att följderna af att besluta, att denna första punkt skulle återremitteras, blefve en återremiss af hela betänkan-det, men då jag icke kan inse annat, än att vi skulle förlora en dyrbar tid utan någon vinst, anhåller jag om bifall till punkten.

*Förutsätt-
ning för
Riksdagens
beslut ang.
tullbevillnin-
gen.
(Forts.)*

Herr Casparsson: Efter den förklaring, som från statsråds-bänken afgifvits, har jag icke något yrkande att framställa, men jag kan icke underlåta att anmärka å ena sidan den skyndsamhet, som vid behandlingen af denna fråga från den svenska Riksdagens sida påyrkats — den svenska Riksdagen skulle nemligen afgöra denna fråga till en början till den 8 sistlidne Februari — och å andra sidan den långsamhet och betänksamhet, som från fransk sida gjort sig gällande vid frågans behandling. Det är åtminstone icke att tillämpa reciprocitetsprincipen.

Men det är icke detta, som närmast uppkallat mig. Utskottets vice ordförande vände sig icke blott mot Friherre Klinckowström, utan äfven mot dennes meningsfränder, och då jag i denna fråga räknar mig till dessa, vill jag med några få ord bemöta vice ordförandens yttrande. Han framhöll den motsägelse, hvartill Friherre Klinckowström skulle hafva gjort sig skyldig genom det framställda yrkandet. Den ärade vice ordföranden gör sig mycket sällan skyldig till missuppfattning i annat än tullfrågor, men i sådana frågor händer det och har händt äfven denna gång, ty om jag rätt uppfattat Friherre Klinckowströms begäran om återremiss, gjordes denna begäran i syfte att från Utskottet få ett alternativt tulltaxeförslag, och deri kan jag ej finna någon motsägelse, då Utskottet här uppställt tvenne förutsättningar.

Herr Reutersvärd: I det afseendet vill jag gifva Friherre Klinckowström rätt, att, om man med hopp om framgång skulle kunnat åstadkomma en separattariff för Frankrike, det skulle hafva varit det allra lyckligaste och önskligaste, men med kännedom om Riks-

*Förutsätt-
ning för
Riksdagens
beslut ang.
tullbevillnin-
gen.*
(Forts.)

dagens åsigt i detta fall tror jag det skulle hafva varit omöjligt att genomdrifva något sådant inom Utskottet och Riksdagen. Då frågan ställer sig så, förefaller det mig besynnerligt, att Friherre Klinkowström kan vilja yrka återremiss på denna punkt, vid det förhållande att han icke kan hysa den allra minsta förhoppning om, att vare sig denna Kammare eller Andra Kammaren skulle vilja återremittera hela betänkandet. Frågan skulle komma i sämre ställning genom att återremittera endast första punkten än genom att bifalla den. Den af Utskottet vidtagna åtgärd anser jag därför under nuvarande förhållanden vara både väl betänkt och klok samt icke innefatta någonting annat än att, under förutsättning af den oförmodade händelse, att traktaten med Frankrike icke skulle blifva ratificerad, Utskottet förbehållit sig att få komma in med nytt förslag rörande tulltaxa. Jag föreställer mig, att den tidsutdrägt, som derigenom skulle åstadkommas, icke blefve särdeles lång, emedan i så fall antagligen den alternativa tulltaxa, som uppgjordes år 1880 och då vann Riksdagens bifall för händelse ny traktat med Frankrike ej skulle komma till stånd, komme att ligga till grund för Utskottets blifvande förslag, och arbetet dermed endast komme att bestå i afskrifvande af 1880 års tulltaxa, hvilket kunde vara gjordt på ett par dagar.

På dessa skäl anhåller jag om bifall till den nu föredragna punkten.

Friherre Klinkowström: Jag vill endast med ett par ord besvara en ledamots af Bevillnings-Utskottet här bakom mig gjorda framställning. Det förvånar mig, att denna ledamot anser att, för den händelse den franska traktaten icke blefve gällande och godkänd, Bevillnings-Utskottet skulle afskrifva 1880 års allmänna svenska tulltaxa, då det säkerligen icke kan vara den aktade ledamoten obekant, att tullkomitén utarbetat ett fullständigt förslag till allmän svensk tulltaxa oberoende af den hittills gällande franska traktaten. Det tyckes mig då, att det för sådan händelse skulle vara större skäl att afskrifva detta af tullkomitén uppgjorda och fullständigt motiverade förslag till allmän tulltaxa, hvilket förslag vi alla hafva i handen, än att begagna sig af 1880 års tulltaxa. Jag hoppas dock, att hvarken den ena eller andra åtgärden skall behöfva vidtagas, men jag har icke velat lemna honom i hans oklara föreställning om, hvad Bevillnings-Utskottet möjligen skulle företaga sig, i händelse den franska handelstraktaten icke blefve gillad.

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade Herr Grefven och Talmannen, att derunder yrkats dels bifall till förevarande punkt, dels ock att densamma skulle till Bevillnings-Utskottet återförvisas, hvarefter Herr Grefven och Talmannen gjorde proposition på bifall till punkten och förklarade sig finna denna proposition besvarad med öfvervägande ja.

Friherre *Klinkowström* begärde votering, i anledning hvaraf

uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Förutsättning för Riksdagens beslut ang. tullbevillningen.
(Forts.)

Den, som bifaller 1 punkten i Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 10, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, återförvisas punkten till Utskottet.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—81;
Nej—13.

2 och 3 punkterna.

Biföllos.

4 punkten.

Bly.

Friherre Klinckowström: Den som genomläser de af reservanten i tullkomiténs betänkande å sidan XXXIV meddelade siffror, finner der en beräkning af den beskaffenhet, att jag tror många med mig skola finna det vara både nödvändigt och rättvist att lemna något skydd åt denna ifrågavarande industri eller bergverksindustrien. Herr Rektor Dahl, som är den af mig nu omnämnda reservanten, har, i stället för att Kongl. Maj:t lika med tullkomitéen föreslagit, att både bly, plåt och bleck, omåladt och lackerad, skulle vara fritt från tull vid införsel till riket, hemställt, att följande tullsatser skulle bestämmas för bly nemligen: oarbetadt till 4 öre per kilogram, arbetadt, ej specificerad: plåtar och bleck 8 öre samt omåladt och olackeradt 12 öre per kilogram. Jag får därför vördsamt hemställa på grund af hvad den nämnde reservanten sagt i sin reservation vid tullkomiténs betänkande att, med afslag åt Utskottets förslag, det af reservanten framställda förslag till tulltaxa måtte af Kammaren antagas.

Herr Bennich: Ifrågavarande föreskrifter, i hvilka Herr Bostrom i sin reservation vill hafva ändring, hafva varit gällande omkring 25 år. Hvarken under eller oberoende af traktatsförhållandena har Riksdagen fallit på den tanken att belägga råartiklar, sådana som bly, vare sig i tackor eller plåtar, med tull. Den tredje rubriken deremot, som Friherre Klinckowström nämnde, nemligen omåladt och olackeradt bly, är icke tullfri, såsom han

Bly.
(Forts.)

uppgaf, utan har den i många år varit åsatt enahanda tullsats som nu är föreslagen, eller 7 öre pr 1 kilogram. I detta förslag har man således endast bibehållit hvad under en lång följd af år egt rum utan att någon olägenhet deraf försports. Jag hemställer om bifall till Utskottets förslag.

Herr Casparsson: Då denna punkt är den första, som för-
anleder till en granskning af de grundsatser, som tullkomitén har uttalat, så tillåter jag mig att ingå i en sådan. Sedan komitén har reviderat tullsatserna, skall jag be att något litet få revidera grundsatserna. — Herr Chefén för Finansdepartementet yttrar i sitt anförande till statsrådsprotokollet, sidan 6, att den nu framlagda tulltaxan hvilar på grundsatsen att "vidblifva status quo". Jag medgifver, att det visserligen är en grundsats, men att bygga en lagstiftning endast på denna grundsats, synes mig dock något besynnerligt. Det talas på samma sida strax ofvanför om det skydd, som blifvit beviljadt den inhemska industrien, och att det icke är skäl att öfvergifva eller inskränka detta system. Jag tillåter mig då att fråga, hvad är detta för ett "system", hvarunder vi arbeta, är det skyddssystem eller frihandelssystem? Den historik, som tullkomitén lemnar öfver tullagstiftningens utveckling i vårt land, är i detta fall föga upplysande. Jag åtminstone har icke lyckats få veta, huruvida vi för närvarande följa frihandelssystemet eller skyddssystemet. Jag skall icke gå längre tillbaka än till den tullagstiftning, som började år 1856, då prohibitivsystemets sista återstod bortogs, och derom kunna vi alla vara ense, att prohibitivsystemet är för alltid öfvergifvet. Tullkomitén säger här, "att Kongl. Maj:ts proposition (till Riksdagen 1856—1857) angående tullbevillningen uttrycker, att det i prohibitivsystemets ställe satta skyddssystemet icke kunde vara annat än en förmedlande öfvergång till tullagstiftningens enda förnuftiga ändamål, en skattereglering". Således är detta det enda förnuftiga ändamål, som med tullagstiftningen kan åsyftas. Jag skall sedermera taga mig friheten att visa, huru detta förnuftiga ändamål blifvit uppfyllt. Det yttras vidare på samma ställe, att den Kongl. propositionen "fann tidpunkten att framlägga förslag till ett genomfördt system för tullagstiftningen nu så mycket lämpligare, som hvarken statsfinanserna eller näringarnas ställning erbjödo några svårigheter". Således får man väl antaga, att från den tiden har man "ett genomfördt system i tullagstiftningen". Det upplyses vidare, att "Ständerna gillade de grunder, hvarpå Kongl. Maj:ts förslag till tulltaxa hvilade, och lagstiftade i enlighet dermed, ja gingo äfven i vissa fall längre". Alltså hafva vi från denna tid det genomförda systemet. Det upplyses derefter, att "en liten reaktion förspordes, då Riksdagen begärde, till skydd för landets hufvudnäring, införselafgifter å åtskilliga landtmannaprodukter, såsom malen spanmål, fläsk och ost, en begäran, som sedermera flera gånger åter förekom, utan att likväl i någon mån lyckas göra sig hörd förrän efter 1880 års riksdag". Jag tager mig friheten att anmärka ordet "begäran", som tullkomitén använder.

Bly.
(Forts.)

Jag tror, att Riksdagen har rättighet att *besluta* i sådana fall, det är således ingen *begäran*, utan ett *beslut* af Riksdagen. Sedermera förekommer en redogörelse för den underdåniga skrifvelse, hvarmed 1863 års Riksdag begärde en komité för utredande af tullfrågorna, och för den instruktion, som Kongl. Maj:t lemnade åt denna komité, och som gick i en mot Ständernas skrifvelse motsatt riktning. Vidare säger komitén, att det med anledning häraf utarbetade förslag till tulltaxa "går i många hänseenden längre i frihandelsriktning än lagstiftningen ännu i dag hunnit följa"; hvarefter, och sedan den förra franska traktaten blifvit godkänd, det inträffade en lång hvilotid inom tullagstiftningen, och "det låter sig deraf förklaras, att de yrkanden, som stundom och särdeles vid slutet af traktatens första decennium förnummos på ett vidare fortskridande på den med framgång beträdda vägen, icke i någon högre grad förmådde göra sig gällande". Det är alldeles riktigt. Så vidt jag kan erinra mig, inskränkte sig förändringarne till nedsättning i tullen å sjöstöflar och sulläder; det var alltsammans. Vidare säger komitén, att det följda systemet har "beredt åt hvarje arbetsduglig samhällsmedlem tillfredsställande utkomst", och ändå hafva arbetarne varit nog obeskedliga att emigrera i massor både 1869, 1880 och 1881, antagligen derföre, att de icke fått arbete. Vidare återkommer komitén till sitt tal om "*tulltaxans enda sanna uppgift*", nemligen en skattereglering. Men sedan heter det på sid. IX, att, hvad angår industrien, har "*man visserligen nedsatt de afgifter, med hvilka man förut under inflytande af ett annat åskådnings-sätt velat skydda den, men dock endast så, att ännu i dag, mera än 20 år derefter, de flesta af våra industrigrenar äro äfven på det sättet värnade genom införseltullar*". Då frågar jag, är det *frihandels-system* eller är det ett *skyddssystem*, hvarmed vi för närvarande laborera, när de flesta af våra näringar fortfarande äro "*värnade*"? Om nu tullagstiftningens enda förnuftiga ändamål, såsom tullkomitén säger, är "*en skattereglering*", och detta förnuftiga ändamål ännu icke på öfver 20 år blifvit uppnådt, då måtte ju antingen svenska Riksdagen icke vara förnuftig, eller också är detta ändamål icke förnuftigt, efter som den svenska Riksdagen icke vill uppnå detsamma.

På sidan 5 i statsrådsprotokollet heter det, att "den hittills följda lagstiftningen icke visat sig menlig för det inhemska näringslivets förmåga af framgångsrik utveckling, och att lagstiftaren, för att kunna bedöma denna sak, måste hemta ledning af de resultat, hvilka under en längre tidsföljd framgå af sådana undersökningar, som de af komitén anställda". Jag medgifver detta och medgifver äfven villigt, att de nedsättningar, som hafva skett, icke hafva förhindrat den svenska industriens utveckling, utan kanske, för så vidt de framkallat ökad ansträngning, möjligen dertill bidragit. Men det måste dock finnas en gräns, hvaröfver nedsättningarna icke kunna gå, och jag tror att för denna utveckling skyddet är behöfligt, fastän frihandelsprincipen utdömer allt skydd. Jag tillåter mig att beträffande utvecklingen af de svenska näringarne hänvisa icke endast till den utredning, som åtföljer

Bly.
(Forts.)

komitébetänkandet, utan äfven till en liten gruppering, som jag uppstält af dessa uppgifter. Det finnes inom det moderna måleriet en metod, som kallas klatsch-maneret. Man anbringar färgerna i massor och täcker duken med stora klunsar, och om de anbringas med talang och konstfärdighet, är metoden verkligen af stor effekt. Men det har det felet att icke tåla vid att ses på nära håll. Så äfven i det ekonomiska måleriet kan man anbringa färgerna i stora klumpar, och på långt håll tager det sig bra ut, men på nära håll är effekten icke densamma. Jag har med ledning af den utredning, som så väl den senaste komitén som 1865 års komité åstadkommit, gjort en sammanställning af svenska industriens utveckling med de högre tullsatser som gälde under perioden före den nu gällande tulltaxans tillämpning och de lägre tullsatserna under perioden efter densamma. Jag har uppstält en jämförelse mellan tiden från 1852 till och med 1866 och tiden från 1867, då den nu gällande tulltaxan trädde i verksamhet, till år 1880, d. v. s. 15 år på den ena sidan och 14 år på den andra. Jag ber herrarne icke frukta, att jag skall låta hela detta sifferbatteri spela; jag anhåller endast att denna tabell måtte få åtfölja mitt anförande i det tryckta protokollet.

Jemförande tabell öfver utvecklingen af nedanstående inhemska fabriker och manufakturer, grundad på medelberäkning af tillverkningsvärdet under treårsperioderna 1853—54, 1855—57, 1858—60, 1861—63 och 1864—66, sammanställda med treårsperioderna 1867—69, 1870—72, 1873—75, 1876—78 och tvåårsperioden 1879—80.

	1852—54.	1855—57.	1858—60.	1861—63.	1864—66.	Ökning eller minskning i procent under hela perioden.	1867—69.	1870—72.	1873—75.	1876—78.	1879—80.	Ökning eller minskning i procent under hela perioden.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Kakel- och stenkärlsfabriker	211,400	290,200	343,300	391,700	419,100	+ 98	321,700	319,600	517,300	729,900	756,100	+ 135
Porslinsfabriker	526,700	766,200	820,400	907,300	1,015,300	+ 92	975,400	1,391,100	2,467,900	1,794,600	1,726,100	+ 77
Glasbruk	1,063,200	1,187,700	1,447,900	1,555,400	1,689,300	+ 59	1,580,100	1,910,400	3,179,900	2,855,500	2,183,200	+ 38
Mekaniska verkstäder	1,652,100	3,474,200	4,533,400	5,307,200	7,680,000	+ 364	7,414,700	11,930,100	26,584,200	25,562,500	19,632,000	+ 164
Tändsticksfabriker	141,600	233,000	398,800	457,500	675,400	+ 377	1,199,900	2,962,700	5,218,300	6,470,400	6,325,500	+ 427
Oljeslagerier	1,110,500	1,384,900	1,130,000	1,432,900	1,732,100	+ 56	1,450,900	2,062,100	2,380,800	2,103,100	1,391,800	- 4
Fargerier	1,074,000	1,291,300	1,335,400	1,372,000	1,204,600	+ 12	1,298,900	1,790,000	2,859,500	2,356,000	2,085,900	+ 60
Stearinljusfabriker	178,200	350,800	448,100	561,700	637,100	+ 257	763,100	896,300	1,483,400	1,360,100	1,134,800	+ 49
Såpfabriker	248,900	499,300	644,800	950,200	1,093,200	+ 339	1,102,700	1,351,300	1,708,900	1,823,200	1,563,800	+ 42
Sidenfabriker	1,368,300	1,371,400	765,500	1,063,900	1,028,300	- 25	552,400	943,000	1,250,500	808,500	699,700	+ 26
Klädesfabriker	7,227,000	10,296,100	8,069,300	10,433,800	9,185,200	+ 27	8,614,100	11,210,400	1,346,100	11,052,800	7,844,200	- 8,9
Bomulls- och linnefabriker	1,406,000	3,066,200	4,550,200	4,352,200	4,442,400	+ 216	5,356,700	8,134,200	10,759,600	11,343,800	10,216,700	+ 90
Segelduksfabriker	482,000	558,700	523,100	461,700	487,000	+ 1	625,000	613,900	1,048,800	797,700	646,900	+ 3,5
Trikotfabriker	268,200	420,700	502,700	608,900	554,700	+ 107	506,800	647,500	900,800	819,600	543,200	+ 7
Bomullsspinnerier	5,883,800	9,374,000	9,811,600	8,214,700	9,100,700	+ 54	11,802,200	14,150,600	14,133,900	12,840,200	11,428,500	+ 3
Pappersbruk	1,555,900	1,901,500	2,597,900	2,906,500	2,993,700	+ 92	4,108,200	4,954,900	7,215,100	7,822,700	6,307,700	+ 53
Tapetfabriker	70,800	139,000	145,100	283,800	296,700	+ 319	241,000	401,800	653,300	835,900	678,700	+ 181
Läderfabriker	2,347,900	3,527,500	3,824,700	4,312,392	4,776,300	+ 103	4,198,800	5,822,100	7,889,700	6,214,900	4,868,300	+ 16
Sockerbruk	7,678,500	12,286,900	11,108,700	12,794,400	13,157,600	+ 71	13,609,700	16,219,200	17,909,700	14,773,000	15,445,100	+ 13
Tobaksfabriker	2,893,900	4,205,300	4,242,000	5,570,100	6,359,700	+ 120	6,094,600	7,062,300	9,877,600	11,015,100	10,422,100	+ 71
Summa	37,388,900	56,624,900	57,242,900	63,938,200	68,528,400	+ 83	71,816,900	94,773,500	131,503,300	123,379,500	105,900,300	+ 47

1) Fråu och med 1874 är under »mekaniska verkstäder» inräknadt tillverkningsvärdet vid gjuterier, som förut upptagts under redogörelsen för bergshandteringen.

Bly.
(Forts.)

Det framgår här af, att den svenska industrien gått framåt med undantag af de sista åren, men det visar sig på samma gång att utvecklingen varit relativt mycket starkare under den föregående perioden än under den senare. Med undantag af 4 industrigrenar, i främsta rummet tändsticksfabrikationen, visa alla industrier en relativt mindre stegring under perioden 1867—80. Man skulle kunna säga, att den minskning, som visat sig under den senare perioden, är en naturlig följd deraf att den inhemska konsumtionen icke har kunnat hålla jemna steg med den stegrade produktionen. Men det håller icke streck, då det visar sig, att det oakadt *införseln* ständigt stigit. För att få tablån fullständig och jemförelsen tydlig, borde jag också hafva uppgjort en tabell öfver denna införsel, men dertill har jag saknat tid; den skulle dock hafva visat rätt anmärkningsvärda resultat vid sammanställningen. Derjemte vill jag bemöta äfven den anmärkning mot jemförelsen, som kan hemtas deraf, att de sista åren och i synnerhet 1879 varit en tid af betryck för näringarna. Detta är visserligen sant, men under de tre första åren, hvarmed jag börjat den sista tidsperioden, nemligen 1867, 1868 och 1869, var förhållandet enahanda, och då utgångs- och slutpunkterna för jemförelsen äro likartade, kan anmärkningen icke hafva någon större betydelse. Under den tid, som förflutit, hafva vi tillämpat skyddsprincipen men icke velat erkänna det, och derföre har tillämpningen i många fall skett på ett bakvänt sätt. Vi hafva inbillat oss och andra att vi tillämpa frihandelsprincipen, men vi hafva icke *vågat* vidkännas dess konsekvenser, och derföre har äfven denna tillämpning skett på ett bakvänt sätt. Jag är fullkomligt öfvertygad, att om Bastiat, som var en konsekvensens man, uppstode och såge det sätt, på hvilket hans lärjungar i Sverige förfuskat hans system, så skulle han icke ens vilja erkänna dem som sina lärjungar. Frihandelsprincipen, såvidt jag har kunnat följa med händelserna i utlandet, tyckes nu vara stadd på reträtt öfver allt. Vi hafva vid förhandlingarna om den nyligen afslutade franska traktaten sett, huru förhållandet är i Frankrike. Ingen kan väl vilja påstå, att traktatsatserna å Frankrikes sida hvilat på frihandelsprincipen. På samma sätt i Schweiz, i Italien, i Österrike-Ungern, i Tyskland. Man har sagt att i Tyskland det varit af rent ekonomiska skäl som man in slagit på denna väg. Jag tror icke, att det är fullt riktigt; jag tror att det har skett lika mycket af sociala och politiska skäl. Tysklands mest klarseende och för visso ingalunda frihetsfientlige tänkare äro ense om att räkna frihandeln bland de viktigaste orsakerna till den socialistiska jänsningen. Frihandeln har först erkänt den principen att *rätten tillhör den starkare*, och då kapitalets makt är starkare än arbetets, så har kapitalet allt mer fått makt öfver arbetet. Det är den omständigheten som förorsakat omslaget från den hittills följda grundsatsen i Tyskland. Man måste der vidhålla och strängt vidhålla värnpligtssystemet. Ett handelspolitiskt system, som sätter massorna i beroende af kapitalet och ett militärpolitiskt, som på samma gång vapenöfvar massorna, är som att sammanföra krut och eld. Detta har den store statsman, som för

Bly.
(Forts.)

närvarande leder Tysklands öden insett, och dertill behöfves icke någon skarp blick. Här deremot äflas man att införa ett rent värnpligtssystem på samma gång man tror sig kunna genomföra frihandelssystemet; det kan blifva en olycksbringande villfarelse. Att äfven inför den vetenskapliga forskningen frihandelspolitiken har kommit i misskredit har man sett, och jag skall tillåta mig att bland andra bevis härpå uppläsa några rader ur ett yttrande af en italiensk vetenskapsman, Raffaele Mariano. Det lyder: "Betrakta vi saken närmare, synes det oss, som skulle frihandeln nalkas sitt slut, emedan de ekonomiska teorierna spelat ut sin roll. Ekonomin, som ju dock ej är vetenskapen om det absoluta, har velat se sina principer gälla och herska såsom absoluta. Då nu mera den, så till sägandes, legendariska perioden af blind och apologetisk tro lemnat plats för en mera polemisk och kritisk, kan man väl betrakta boken om denna periods segrar och herravälde såsom afslutad. Om hon der kunnat skriva många ärofulla sidor, så saknas der ej heller sådana, som hvarken kunnat tillvinna henne världens beundran eller välsignelse."

"Det ekonomiska momentet kan hvarken förstås eller existera utan i samband med det etiska och politiska. Det är därför vår fasta tro, att ekonomin hvarken är eller kan förblifva en spekulativ och abstrakt *universel* vetenskap. Hon bör göra sig redo att återgå till hvad hon fordom, före Adam Smith, var, nemligen *national*-ekonomi. Och hon återvänder att änyo så blifva, men ej instinktivt som tillföre, utan fullt reflekteradt, ej längre i kraft af en absolut och despotisk vilja, utan i kraft af en fullt medveten och rationel."

Då nu svenska Riksdagen skall besluta öfver en ny tulltaxa kan jag icke neka till, att jag hade önskat att se den bygd på en bestämd *princip*, och hvilken denna princip skulle hafva varit, derom kan jag, för min del, icke hysa något tvifvel. I afseende på tillämpningen af denna princip skulle jag vara villig att göra ganska stora eftergifter åt de friare åsigterna, och jag tror att i det fallet skulle det icke finnas mycken skillnad mellan de moderata och förnuftiga frihandlarnes åsikter och mina. Men att deremot icke vilja *godkänna* en princip, som man fortfarande måste *vidblifva* utan i stället förmena sig kunna bygga en lagstiftning på en princip, som man nu under 25 års tid, oaktadt den bästa vilja å anhängarnes sida, icke lyckats eller vågat genomföra, det synes mig litet afvita. Jag är därför öfvertygad om, att den nästa tulltaxa, som kommer att uppgöras, måste hvila på en bestämd princip, och det blir *skyddsprincipen*.

Sedan öfverläggningen härmed slutats, gjorde Herr Grefven och Talmannen enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till förevarande punkt och sedan på afslag derå och bifall till den i ämnet väckta motionen; och förklarades den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

5 punkten.

Bifölls.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag utfärdats till detta sammanträdes fortsättande kl. 7 e. m.

*Bränvin
och sprit.*

*6 punkten.**Mom. a)*

Herr Statsrådet Themptander: I den nu föredragna punkten har Utskottet gjort ett tillägg till det af Kongl. Maj:t afgifna förslaget. Som Kammarén har sig bekant infördes genom 1865 års traktat en tullindring till förmån för äkta drufsprit, som sjöledes direkt inkom från Frankrike. Denna tullindring är bibehållen i den nu nyligen afslutade traktaten, och samma bestämmelse, som om saken förekommit i vår hittills gällande tulltaxa sedan år 1865, har oförändrad influtit i den nya tulltaxan, till hvilken Kongl. Maj:t nu afgifvit förslag. Det är icke, mig veterligt, något nytt förhållande, som tillkommit under den senare tiden, som skulle kunna föranleda att åt denna bestämmelse i tullstadgan numera skulle behöfva gifvas en annan affattning. Nu erinrar Utskottet derom, att vi genom traktater med åtskilliga andra makter tillförsäkrat dem att i fråga om deras naturalster och tillverkningar vara i Sverige likställda med den mest gynnade nation och att således icke vara underkastade andra eller högre afgifter af hvad namn de vara må, än som gälla för någon annan makt. Derefter framhåller Utskottet, hurusom, då äkta drufsprit, införd från Frankrike, blir i åtnjutande af tullindring, samma vara också m på enahanda sätt införd från hvilket annat land som helst, med hvilket vi hafva traktat, komma i åtnjutande af samma förmån. Nog kan jag erkänna, att denna af Utskottet framhållna sats in abstracto är principiellt riktig. Men ser jag åter på tulltaxans uppgift att tjena till ledning vid tullagstiftningens praktiska handläggande, och tager jag hänsyn till verklighetens kraf, då har det förefallit mig, att behovet att göra det tillägg, som Utskottet nu har satt i fråga, icke synes mig hafva gjort sig gällande mera nu än förr. Jag är fullkomligt öfvertygad, att under de 17 år, som den gamla taxebestämmelsen varit gällande, skulle icke, derest densamma hade innehållit något, som ländt till förfång för någon annan makt, reklamationer derom hafva uteblifvit. Nu har jag mig bekant, att det verkligen är en makt, hvars härvarande representant en gång fäst uppmärksamheten på detta förhållande och ifrågasatt, huruvida icke samma tullindring borde tillgodokomma det land, som han representerade. Men sedan han blifvit erinrad derom, att det här gälde endast *äkta* drufsprit, så har, mig veterligen, den af honom gjorda framställningen icke fullföljts. Det är nemligen här fråga om en vara, hvilken, som bekant, icke utgör föremål för produktion inom något annat land än Frankrike,

åtminstone inom kretsen af de länder, med hvilka vi hafva handelsförbindelser. Nu kan man väl säga, att om än denna bestämmelse i den af Utskottet föreslagna formen icke skulle ega praktisk tillämpning, det likväl icke kunde skada att låta den inflyta. I det afseendet kan jag dock, för min del, icke undgå att bysa en annan mening. Vi veta, att den hittills gällande bestämmelsen i den franska traktaten med rätta har gifvit anledning till åtskilligt missnöje, beroende derpå, att under densammas tillämpning åtskilliga missförhållanden hafva gjort sig gällande. Det var nemligen föreskrifvet i den gamla traktaten, att varan skulle såsom bevis på, att den var af sådan beskaffenhet som vederborde, vara åtföljd af vissa certifikat, om hvilkas närmare beskaffenhet traktaten innehöll bestämmelser. Men erfarenheten har gifvit vid handen, att denna kontroll icke varit tillräcklig att förekomma, att under skydd af traktatsenliga certifikat hit införts en vara, som i verkligheten icke haft den beskaffenhet, den utgifvits ega. På dessa förhållanden fästes från svensk sida under de senaste traktatsunderhandlingarne med Frankrike en synnerlig uppmärksamhet. Och från fransk sida förklarade man sig vara särdeles angelägen om att för framtiden tillse, att icke någon annan vara komme i åtnjutande af denna förmån, än som vore i traktaten dermed åsyftad. För detta ändamål innehåller den nya traktaten förändrade bestämmelser rörande beskaffenheten af certifikaten i syfte att åstadkomma skarpt kontroll. Men icke nog härmed! För den händelse dessa certifikat icke skulle finnas tillfyllestgörande, stadgar traktatens 8:de artikel i slutet: "Det är öfverenskommet, att, derest vid tillämpningen häraf dessa intyg skulle finnas icke motsvara sitt ändamål, så eger de Förenade Rikenas Regering att gemensamt med franska Regeringen fastställa sådana kontrollåtgärder, som må anses tillfyllestgörande." Frankrike har derigenom å sin sida ådagalagt sitt intresse för att åstadkomma en så verksam kontroll som möjligt i förevarande fall. Det är nu emellertid alldeles gifvet, att denna kontroll varit, är och alltid kommer att blifva en synnerligen vanskelig sak. Deremot är det en mycket enkel sak att lika väl som i Frankrike i hvarje annat land frambringa den konstgjorda produkt, som i handeln allmänt förekommer under benämningen "konjak". Tillägger man nu en bestämmelse af den beskaffenhet, som Utskottet här föreslagit, kan jag icke finna annat, än att den tanken mycket lätt kan uppstå inom andra länder, att äfven för dem tillämpning af samma bestämmelse skulle kunna möjliggöra en import hit af en vara, som ehuru icke äkta drufsprit, dock visserligen icke är af annan beskaffenhet, än som under det namnet mången gång hittills kunnat införas från Frankrike, och som möjligen i en framtid ännu kan komma att införas, till dess man hinner utfinna och sätta i verket en mera betryggande kontroll. Det är denna våda, som enligt min tanke förefinnes med den af Utskottet föreslagna bestämmelsen.

Det är alldeles gifvet, att det för regeringen måste vara en mycket angelägen sak att strängt upprätthålla helgden af traktats-

*Brännin
och sprit.
(Forts.)*

*Brännvin
och sprit.
(Forts.)*

enliga bestämmelser. Och jag kan försäkra Kammaren, att regeringen är lika angelägen som Utskottet att, såsom det heter, "undvika äfven skenet af åsidosättande af traktatbestämda förpligtelser". Jag är derföre alldeles förvissad, att, om en främmande makt skulle hafva ådagalagt sådana förhållanden, att äkta vara af ifrågavarande beskaffenhet producerades inom dess eget land och exporterades derifrån, icke någon hittills varande regering skulle hafva känt ett ögonblicks tvekan att tillstyrka Kongl. Maj:t att lemna samma förmåner åt detta land som åt Frankrike. Och jag är likaledes öfvertygad, att det aldrig skall komma att inträffa, att icke samma tillstyrkan kommer att lemnas, så snart förhållandena påkalla något sådant. Deremot kan jag icke finna annat, än att det är bra mycket lämpligare, att frågan prövas af Kongl. Maj:t, och att det blifver regeringen, som i främsta rummet kommer att tillse, huruvida den främmande makten med fog eger anspråk att blifva likställd med Frankrike, och att icke denna grannlaga pröfning vältras öfver från regeringen till den förvaltande myndighet, som handhafver tulltaxans tillämpning, eller tullverket, såsom förhållandet skulle blifva, derest i taxan blefve inrymd en så general bestämmelse, som Utskottet föreslagit.

Det är på dessa skäl, och då enligt min åsigt tulltaxan icke är en kodifikation af några allmänna principer, utan afser att tjena till ledning för ett praktiskt handhafvande af tullagstiftningen, som jag anser, att man icke behöfver i tulltaxan inrymma andra stadganden än sådana, rörande hvilka man kan hafva anledning antaga, att deras tillämpning i verkligheten påkallas. Intilldess sådan tillämpning ifrågakommer, tror jag, att det skulle leda till att förekomma stora svårigheter, förvecklingar och missbruk, om man bibehåller den hittills varande formen för det ifrågavarande stadgandet, och derföre skulle jag för min del finna önskvärdt, om Kammaren ville i denna punkt biträda Kongl. Maj:ts förslag.

Friherre Klinckowström: Lika med Herr Chefen för Finansdepartementet anser jag den ordalydelse rörande artikeln *drufbrännvin*, som af Kongl. Maj:t blifvit föreslagen, vara den rättigaste, och jag får således förena mig med honom i anhållan, att med afslag å Bevillnings-Utskottets förslag i mom. a Kammaren måtte bifalla, hvad Kongl. Maj:t i det fallet hemställt. Utskottet uppgifver såsom skäl för den föreslagna förändringen, att den af Kongl. Maj:t föreslagna föreskriften "synes stå i uppenbar strid emot den i de flesta af våra med andra makter afslutade handels-traktater förekommande bestämmelsen, att det ifrågavarande landets naturalster och tillverkningar skola införas till Sverige under samma vilkor som liknande varor från den i Sverige mest gynnade främmande nation och icke vara underkastade andra eller högre afgifter, af hvad namn de vara må, än dessa". Men, mine Herrar, denna undantagsställning för franskt drufbrännvin har nu existerat redan i 17 år, och vi hafva åtminstone icke hört, att några svårare rubbningar i det goda förhållandet mellan oss och andra främmande makter, med hvilka vi afslutat traktater, derigenom upp-

kommit. Utskottet säger, "att i sak torde visserligen ifrågavarande tullnedsättning icke ega betydelse för något annat land än Frankrike". Jag tror, att Utskottet i det fallet misstager sig. Vi hafva nemligen hört för något mer än ett år sedan — om jag minnes rätt — en af Sveriges största bränvinsfabrikanter helt öppet och upprigtigt tillstå, att han skickade ut till Bordeaux, der det lærer hafva funnits en af honom anlagd fabrik, stora quantiteter potatisbränvin, hvilket der med tillsats af vissa ingredienser förvandlades till konjak och såsom sådan återsändes med segelfartyg hit till landet. Han fick sålunda icke allenast premium för den ur riket förda spriten, utan äfven sin vara återinförd i landet för den nedsatta afgift, som var faststeld för så kalladt franskt drufbränvin. Och hans vinst härpå var enorm. Om nu detta Utskottets förslag skulle blifva gällande, så skulle han vinna den fördelen att, i stället för att nödgas anlägga sin fabrik så långt bort som i Bordeaux, kunna förlägga densamma till Lübeck, Hamburg, Bremen eller någon annan tysk stat, som med Sverige afslutat handels-traktat, och derifrån på vida kortare väg få sin konjak införd här i landet. Mig tyckes, att den sida af Kammarén, som hyllar frihandels grundsatser och blott ser på konsumentens nytta och nöje, borde under sådana förhållanden ingå på Kongl. Maj:ts förslag, emedan man då kan vara så mycket mer förvissad om, att den vara, som här i landet utbjudes såsom konjak, verkligen är konjak och icke svenskt potatisbränvin.

Men det är äfven en annan orsak, hvarför jag begärde ordet. Jag ville nemligen fästa Kammaréns uppmärksamhet derpå, att rörande detta franska drufbränvin Kongl. Maj:t föreslagit, att det skulle förtullas per liter med 45 öre. Enligt Utskottets uträkningar uti dess betänkande angående franska traktaten skulle densamma icke draga högre tull än 43,7 öre, och enligt de allmänna svenska tulltaxorna af 1865 och 1880 är tullen bestämd till 44 öre per liter. Då nu Frankrike i den nyss afslutade traktaten med Sverige tillförsäkrat sig i detta afseende bibehållande af "status quo" eller, med andra ord, att få åtnjuta samma rättighet i afseende på införsel af drufbränvin som hittills, så vill det synas mig, att, utan att bryta med traktatens bestämmelser, tullen å franskt drufbränvin icke kan sättas högre än 44 öre. Riksdagen har visserligen rätt att sänka tullsatsen under hvad traktaten innehåller. Men omöjligen kan Riksdagen hatva rätt att höja någon traktatbestämd tullsats, utöfver hvad traktaten innehåller. Och det vore sorgligt, om, redan innan ännu traktaten är ratificerad, vi skulle börja att bryta densamma. Jag vill icke göra något yrkande i detta fall, ty jag har icke bidragit till antagandet af den franska traktaten. Men mitt samvete har förbjudit mig att icke fästa Kammaréns uppmärksamhet på detta förhållande. Och jag tror, att man icke kan sätta högre tull på franskt drufbränvin än den nu gällande, på sätt den afslutade traktaten föreskrifver.

Herr Björnstjerna: Chefen för Finansdepartementet har nyss förklarar, att regeringen är lika angelägen som Utskottet

*Bränvin
och sprit.
(Forts.)*

*Bränvin
och sprit.*
(Forts.)

att upprättålla ända till skenet traktatsenliga förpligtelser. Jag har aldrig tviflat derpå, men jag får hemställa till Kammaren, huruvida detta sken verkligen kan upprätthållas med den ordställning, som punkten har i Kongl. Maj:ts proposition, der det heter, att bränvin och sprit på fat, större eller mindre, af vindrufvor förtullas, då varan är i Frankrike tillverkad och derifrån sjöledes direkte införas, med 45 öre, och då varan är annorstädes tillverkad eller på annat sätt införes, med 60 öre, allt per liter. Således skall för varan, om den är tillverkad annorstädes än i Frankrike, betalas 60 öre, men om den är tillverkad i Frankrike 45 öre per liter. Om jag nu tillser, huru detta står tillsammans med våra traktater med andra länder. t. ex. med en af de senare afslutade, nemligen med Österrike-Ungern af år 1874, så finner jag, att andra artikeln der har följande lydelse: "Österrikisk-ungerska monarkiens naturalster och tillverkningar skola, från hvilket land de än komma, kunna införas till de förenade rikena Sverige och Norge under samma vilkor som liknande varor från den i Sverige och Norge mest gynnade främmande nation och icke vara underkastade andra eller högre afgifter, af hvad namn de vara må, än dessa." Och liknande bestämmelser med obetydliga skiljaktigheter finnas i så godt som alla våra traktater med främmande makter. Här är således tillförsäkradt åt Österrike-Ungern, att för varor från dessa länder icke skall betalas högre tull än för varor från hvilket annat land som helst. Således har Kongl. Maj:t här förbundet sig, att, om drufbränvin inkommer från Österrike-Ungern, för detsamma icke skall betalas högre afgift än för det, som kommer från Frankrike. Traktaten med Österrike-Ungern är undertecknad med konungens namn; och nu vill man, att konungen skall sätta sitt namn under en förordning, enligt hvilken Österrike-Ungern skall betala högre tull än Frankrike. Jag påstår, att vi icke ega rätt att besluta något sådant. Skenet af likställighet och traktatsenliga förpligtelsers upprätthållande kan icke bibehållas, om vi införa i vår tulltaxa en artikel, som innehåller motsatsen mot en afslutad traktat. Att saken i sjelfva verket icke har någon betydelse, är af Utskottet anmärkt, och det har också Herr Finansministern medgifvit, eftersom veterligen drufbränvin icke tillverkas i något annat land än Frankrike. Men denna vara kan komma att tillverkas annorstädes, och om densamma inkommer från något annat med Frankrike genom fördrag likställdt land, med sådant certifikat, som fordras för franskt drufbränvin, så kunna vi på grund af våra traktater icke hindra detta drufbränvin att inkomma på samma vilkor som det franska. Hvarföre skall man då draga ett sådant ärende under Kongl. Maj:ts pröfning för hvarje gång? Kan dess införsel icke vägras, så vet jag icke, hvarföre man skall utsätta sig för det obehaget, att tullbetjeningen ålade detta drufbränvin högre afgift, och klagomål i anledning deraf anfördes från det landets beskickning med den påföljd, att man nödgades göra ursäkter. Jag påstår, att, om något annat land varit intresserad i saken, hvilket icke är händelsen, så skulle denna punkt icke hafva kunnat stå i 17 år uti den

gamla traktaten, ty reklamationer hade genast kommit från alla länder, som tillverkat drufbränvin, och vi hade nödgats ändra tulltaxan i denna del. När nu en ny tulltaxa utfärdas, så är det väl olämpligt att deri införa en bestämmelse, som strider mot våra ingångna traktater med främmande länder, och om hvilken jag icke hört någon påstå. att den kan tillämpas. Vi kunna icke uttaga den högre tullen; hvarför skall den då införas i tulltaxan? Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

*Bränvin
och sprit.
(Forts.)*

Herr Bennich: Till en början får jag tillkännagifva, att jag inom Utskottet tillhörde den minoritet af 4 eller 5, som oppone-
rade sig emot den förändring rörande drufbränvin, som här är föreslagen. Men någon reservation har jag icke anmält, emedan jag i alla fall är oförhindrad att tillkännagifva min mening. Jag tror också, på sätt Herr Chefen för Finansdepartementet upplyst, att det icke kan vara lämpligt att vidtaga den förändring, som Utskottet föreslagit, medan en sådan förändring kan gifva anledning till tvekan hos tullförvaltningen och obefogade anspråk från länder, med hvilka vi stå i handelsförbindelse. Det finnes enligt min uppfattning icke någon giltig anledning att förändra ett stadgande, som varit gällande alltsedan 1865, utan att föranleda någon som helst ovisshet i tillämpningen eller faktiskt innebära något åsidosättande af våra med olika länder slutade traktater. Då, såsom bekant, Frankrike är det enda land, som för närvarande tillverkar drufbränvin, och då för Frankrike det exceptionella medgifvande blifvit gjort, som återfinnes i den gamla tulltaxan och i Kongl. Maj:ts förslag, så synes det mig öfverflödigt att nu införa den förändrade bestämmelse, som pluraliteten inom Utskottet tillstyrkt, och som icke har någon annan praktisk betydelse, än att möjligen framkalla förvecklingar både inom landet och utifrån. Jag instämmer således med nöje i Friherre Klinckowströms yrkande, att Kammarén måtte, med afslag å Utskottets förslag, godkänna Kongl. Maj:ts proposition i detta hänseende. Det är icke ofta jag har den glädjen att uttala ett sådant instämmande.

Det var dock en anmärkning, som Friherre Klinckowström framställde icke derföre, att han hade något emot en högre tull-sats än den, som han trodde genom franska traktaten vara oss medgifvet att åsätta, utan emedan han icke ville, att vi skulle förbise ett förhållande, som han trodde ega rum. Han sjelf förbi-såg emellertid, att Riksdagen detta är förhöjt den inhemska till-
verkningsafgiften å bränvin från 1 krona per kanna till 40 öre per liter, och att till följd af denna förhöjning det är fullt trak-tatsenligt, att vi beskatta franskt drufbränvin med 45 öre per liter i stället för 44 öre. Det synes sålunda icke heller i det hän-seendet vara någon anledning att frångå Kongl. Maj:ts förslag.

Herr Reutersvärd: Som jag biträdt majoritetens åsigt i denna fråga, ber jag också att få yrka bifall till Utskottets förslag. Det är nemligen alldeles klart, att man gerna vill undvika

*Bränvin
och sprit.*
(Forts.)

att i en författning skriva något, som icke är fullt sanning. Och då vi hafva en mängd traktater med andra främmande makter än Frankrike och det i dem alla heter, att de respektive länderna skola behandlas lika med den mest gynnade nation, så tager det sig mycket illa ut. när man omarbetar tulltaxan, att man icke dervid har fäst något afseende. Andamålet med Utskottets ändringsförslag har icke varit något annat än att förebygga miss-tanken, att man, när uppmärksamheten derpå blifvit fäst, skrivit ett och underförstått ett annat. Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag; och jag gör detta så mycket hellre, som Herr Bennich och Friherre Klinckowström blifvit ense i denna fråga. Ty då antager jag, att Utskottet träffat det rätta.

Sedan öfverläggningen förklarats härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att i afseende på förevarande moment yrkats dels bifall till Utskottets hemställan, dels ock att Kammarren skulle afslå Utskottets hemställan och godkänna ifrågavarande rubrik med den lydelse, Kongl. Maj:t föreslagit.

Härefter gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner enligt nämnda yrkanden och förklarade sig anse de afgifna svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för afslag å Utskottets hemställan och bifall till Kongl. Maj:ts förslag i förevarande hänseende.

Herr *Björnstjerna* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs följande omröstningsproposition:

Den, som bifaller mom. a) i 6 punkten af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 10, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås momentet, och godkännes ifrågavarande rubrik med den lydelse, Kongl. Maj:t föreslagit.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—40;
Nej—62.

Mom. b)

Herr Bennich: I öfverensstämmelse med Kammarrens nyss fattade beslut rörande mom. a. hemställer jag, att äfven det nu föredragna mom. b. i Utskottets betänkande måtte ogillas och Kongl. Maj:ts proposition i denna del varda godkänd.

Efter härmed slutad öfverläggning beslöt Kammaren, att ifrågasvarande anmärkning skulle erhålla den lydelse, som Kongl. Maj:t föreslagit.

*Brännvin
och sprit.
(Forts.)*

7 punkten.

Bifölls.

8 punkten.

Bönor.

Friherre Klinckowström: Den ifrågasvarande artikeln är, enligt 1880 års riksdagsbeslut, jemte åtskilliga andra landtmanna-produkter, underkastad en inregistreringsafgift af ett öre per kilo. Då nu Bevillnings-Utskottet föreslår, att såväl för bönor som för öfriga artiklar, hvilka då blefvo bestämda att draga inregistreringsafgift, denna afgift skall upphöra, måste jag, som yrkat tullafgifter på åtskilliga landtmannaprodukter, äfven framställa den önskan, att artikeln bönor måtte, i stället för inregistreringsafgift, underkastas en *tull* af ett öre per kilo, hvilket äfven blifvit af Herr Boström föreslaget. Införseln af bönor är visserligen icke af någon betydande beskaffenhet. Den uppgick 1880 till 857,047 kilo, som i tullafgift lemnade 8,570 kronor. Någon särdeles stor minskning i tullinkomster skulle således icke uppstå, om denna afgift utslötes från tulltaxan och införseln deraf lemnades fri; men då Riksdagen för så kort tid sedan som 1880 fattat beslut om denna artikels beläggande med inregistreringsafgift, synes mig Riksdagens mening hafva varit, att den åtminstone icke skulle lemnas aldeles tullfri. Jag hemställer därför, att Herr Boströms förslag om att för bönor skall betalas en införselafgift af ett öre per kilo, måtte af Kammaren bifallas och således afslås hvad Utskottet här föreslagit.

Grefve Strömfelt: Vid den nu föredragna punkten anhåller jag att få yttra några få ord. Vid föregående tillfällen, då Bevillnings-Utskottets tullbetänkanden varit föremål för pröfning, har jag tagit Kammarens tid och uppmärksamhet i anspråk, men det har varit under förhållanden, då jag vågat hoppas, att något afseende skulle fästas vid tidens och ställningens förändrade kraf. Sedan utgången af den franska traktatsfrågan för mig tydligen visat, att hvarken fakta eller bevisföring inverka mera på denna Kammare i dess nuvarande sammansättning än på Bevillnings-Utskottet och hvad värre är, att en alltför betydlig del af med mig liktänkande, i den stora principstrid, till hvilken vi då voro uppkallade, öfvergick till motsidan, skall jag nu fatta mig mycket kort.

Vid den föredragna punkten har Utskottet föreslagit, att Riksdagen måtte afslå den motion, som blifvit afgifven om bibehållande af den tull på bönor, som för några år sedan blifvit åsatt. För min del tror jag, att det skulle vara olyckligt, om Riksdagen nu skulle bifalla Kongl. Maj:ts förslag och upphäfva den sedan två

Bönor.
(Forts.)

är gällande tull på bönor, gryn, majs, hvetmjöl etc. Hvad som behöfves, är utan allt tvifvel någorlunda lugn i tullagstiftningen. Hvad särskildt beträffar artikeln hvetmjöl, så har tullen derå visat sig mycket välgörande och uppkallat en stor qvarnindustri inom landet med hit från Danmark öfverflyttadt kapital. Huruvida denna skall kunna ega bestånd, om tullen nu borttages, kan jag icke säga, men tvifvelaktigt torde det vara och därför är bibehållandet särskildt af denna tull utaf vikt. Min ställning till hvarje härefter föredragen punkt måste vara klar på grund af föregående strider och de åsigter, jag derunder uttalat, vid hvilka jag fortfarande håller fast.

Går jag till artikeln läder, så har motion om förhöjning i tullen för den blifvit framställd, men af Utskottet afstyrkt. En sådan förhöjning torde dock vara ytterst nödvändig, då det visat sig, att nästan alla eller åtminstone största delen af garfverierna här i landet stupat, sedan Riksdagen 1875 genom ett språng i tulltaxan nedsatte tullen till hvad den nu är. Det har visat sig, att denna industri ej kan bära sig under nu gällande förhållanden, och jag tvekar därför icke uttala den förhoppning, att Riksdagen måtte bifalla den af Herr Boström väckta motion om förhöjning af tullen på läder.

De skäl, som kunna anföras för ett beslut, äro utan tvifvel af en viss vikt. Jag tillåter mig då att påpeka, hurusom Utskottet i sin motivering låtit komma sig till last inkonsequenser. Öfver allt, der det lämpat sig, har Utskottet, såsom skäl för föreslagna tullnedsättningar, åberopat "arbetarens" nytta, men der arbetarens nytta verkligen skulle befordras genom en tullsats, såsom t. ex. på jern, stål, verktyg, jernvägsmateriel, ångmaskiner o. s. v. hvarigenom han, som icke begagnar dessa artiklar för sitt lefnadsbehof, skulle beredas tillfälle till ökad arbete, till ökad dagförtjänst, der faller han utur Utskottets värdande och skyddande hand, och då använder Utskottet ett annat skäl. Utskottet uppreser nemligen industri mot industri. En talare af Utskottets ledamöter här midt emot yttrade på förmiddagen, att Utskottet skulle bestå af "praktiske" män. Det förvånar mig; jag trodde, att det icke borde vara för praktiske män obekant, att den ena industrien matar och föder den andra, hvadan, om *en* beredes fördel, detta återverkar gynnsamt på många. Jag kan därför icke vara med om att afslå de motioner, som blifvit framställda i syfte att få tull eller inregistreringsafgift på dylika artiklar, särskildt maskinindustriens tillverkningar.

Slutligen ber jag få tillägga, att jag kommer att rösta för den af Utskottet föreslagna tullnedsättningen på petroleum med flera oljor. Detta gör jag af skäl att en sådan nedsättning är till *verkligt* gagn för de arbetande klasserna, som numera till stort omfång begagna detta lysämne. Jag skall äfven af samma skäl både arbeta för och med glädje helsa den dag, då, såsom jag hoppas, Riksdagen kommer att nedsätta den nuvarande höga tullen på kaffe och tobak. Jag yrkar afslag på Utskottets hemställan.

Herr Bennich: Om det förhölle sig så, som den siste talaren i början af sitt anförande påstod, att hvarken fakta eller bevisföring inverka på denna Kammare i dess nuvarande sammansättning, så tjenade det ju mycket litet till att diskutera några frågor. Jag har emellertid för Kammaren den aktning och det förtroende, att jag icke tviflar på att fakta och bevisföring inverka på Kammaren i dess nuvarande sammansättning. Derför skall jag äfven söka att något bemöta den siste talaren. Om jag dervid icke följer honom från bönor till sulläder och från sulläder till ångmaskiner och från ångmaskiner till något tredje eller fjerde, kommer det sig deraf, att Kammaren beslutat, det betänkandet skall punktvis föredragas och att man följaktligen bör inskränka diskussionen till hvarje punkt för sig. Jag vill dock redan nu med anledning af den siste talarens anmärkning, att Utskottet begagnat sig af en annan motivering för det ena än för det andra förslaget, erinra, att lika litet som man kan undgå att säga, att bönor äro födoämne, lika litet kan man säga att jernvägs-materiel är det, utan finnes det andra grunder för tillstyrkande af tullfrihet för den ena än för den andra artikeln, och man må väl icke klandra Utskottet, derföre att det begagnar en på artiklarnes egen olika beskaffenhet grundad olika motivering. — Nu inskränker jag mig till artikeln bönor.

Den förste talaren upplyste, att inkomsten af tullen på denna artikel uppgått till ett ganska obetydligt belopp. Han har lika litet som den senare talaren förnekat, att bönor är ett mycket nyttigt och behöfligt födoämne. och i Utskottet blef af den sidans talare, som bäst känna till de mindre bemedlade klassernas förbrukningsvanor, upplyst, att bönor ingå i deras vanliga anspråklösa spis. Nu torde icke heller kunna sägas, att vare sig vårt jordbruk eller vår trädgårdsskötsel behöfver skydd för odling af bönor. En icke obetydlig del af den införsel, som eger rum af bönor, erfordras till utsäde för trädgårdsodlare, och artikeln kommer ju att äfven för dem ställa sig billigare, om den blir fri från tullbeskattning. Dessa förhållanden hafva föranledt Utskottet att förorda den tullfrihet, som både tullkomitén och Kongl. Maj:t föreslagit, och jag hemställer, att Kammaren måtte bifalla Utskottets förslag.

Friherre af Ugglas: Efter den siste talarens anförande har jag icke mycket att tillägga, men vill dock yttra några ord. Den förste talaren anmärkte mycket riktigt, att artikeln bönor i afseende å tullinkomsten icke spelar någon stor roll. Jag ber att få komplettera hans yttrande med att meddela, att under de tre åren 1878—1880 i medeltal importerats 1,620,000 skålpund eller 660,000 kilo bönor, och då tullen utgör endast ett öre per kilo kan man lätt räkna ut, huru stor andel denna artikel har i tullinkomsten. Derjemte vill jag påpeka, att verkningarne af den inregistreringsafgift, som år 1880 pålades, ganska tydligt visat sig, enär importen år 1880 steg till en förut oerhörd höjd, 2,000,000 skålpund, emot de föregående åren, 1,300,000 och 1,400,000. Då nu denna artikel, som, efter hvad i Utskottet blifvit upplyst af

Bönor.
(Forts.)

personer, de der hafva kännedom om de mindre bemedlades lefnadsförhållanden, till betydande del ingår i deras lefnadsbehof, icke medför någon egentlig inkomst för staten, kan det då vara skäl att belägga den med tull? Och icke behöfva jordbruket och trädgårdsskötseln ett sådant skydd. Det har äfven af den förste talaren blifvit medgifvet, att han endast velat stödja sig på konsekvensen från 1880 års Riksdags beslut. Nu hemställer jag, huruvida, då vi hafva en ny tulltaxa under bearbetning, det icke är mer skäl att sätta tulltaxan i konsekvens med sig sjelf, om jag så må säga; och de principer, som i allmänhet genomgå Kongl. Maj:ts förslag och Utskottets betänkande, åsyfta att göra lifsförnödenheter tullfria. Då jag icke finner skäl göra något undantag för bönor, hemställer jag om bifall till Utskottets förslag.

Herr Ekman. Johan Jacob: Såsom af föregående talare blifvit nämndt, är denna fråga af så ringa betydenhet, att jag icke skulle ansett mig berättigad upptaga Kammarens tid med något yttrande i densamma, såvida det icke varit den första punkten i betänkandet, der det blifvit hemstäldt att lägga tull på landtmannaprodukter. Jag betraktar sålunda denna fråga som en principfråga och tror, att man kan antaga, att utgången af förhandlingarne i denna punkt kommer att göra sig gällande vid andra i betänkandet förekommande frågor af samma natur. Det är ur denna synpunkt jag anhåller om bifall till Utskottets betänkande i den föredragna punkten och detta så mycket hellre, som bönor dock äro en artikel, som i betydande mån ingår i de arbetande klassernas konsumtion, och man icke kan säga annat, än att ett öre per kilo är en icke obetydlig tull för en vara, i sig sjelf så billig som denna. Jag tror mig veta, att priset derå plägar vara omkring 12 å 13 öre per skålpund.

Grefve Strömfelt: Jag ber att få fästa Herr Bennichs uppmärksamhet på att, då jag nyss yttrade mig öfver åtskilliga icke föredragna punkter, jag icke gjorde något annat än hvad, så länge jag varit riksdagsman, begagnats i Kammaren, eller att vid första punkten af ett betänkande kasta en blick på det hela för att sedermera slippa upptaga Kammarens tid vid hvarje särskild punkt. Hans anmärkning var sålunda fullkomligt obefogad. Jag är glad att få höra, det jernvägsmateriél icke är något födoämne, men det visste jag förut. Deremot gendref talaren icke min beskyllning mot Utskottet om inkonsekvens. Jag sade nemligen, att, när man alltid från det hållet drifver den satsen, att man icke skall åsätta tull på en vara, därför att den är ett födoämne, och sådana tullar skulle verka oförmånligt på den arbetande klassen. Utskottet äfven borde hafva tillstyrkt sådana tullar, af hvilka denna klass kan hafva verklig nytta.

Den siste talaren stälde frågan på sin rätta ståndpunkt. Sjeltva tullen på bönor är icke af någon betydenhet, men här är fråga om en princip, och det är därför jag fortsätter mitt yrkande om afslag på Utskottets hemställan.

Herr Reutersvärd: Jag får hos Herr Talmannen anhålla om proposition på att bönor måtte åsättas tull af 1 öre per kilo. De siste talarne hafva sagt, att denna fråga är af obetydlig beskaffenhet och såsom statsinkomst betraktad är icke något att derom säga; men då artikeln bönor är den första i betänkandet af dem, som år 1880 ålades inregistreringsafgift, är det sjelfva principen, som här gäller mera än den finansiella sidan af saken. Jag vågar påstå, att det vore mycket inkonsequent, icke af denna Kammare, men af Riksdagen, att, då den så nyligen beslutat beskatta denna vara, nu helt och hållet borttaga denna beskattning. Att denna artikel är ett födoämne, derom kan icke vara tu tal, men jag vågar bestrida, att den är föremål för någon större förbrukning inom den arbetande klassen. I de landsdelar, om hvilka jag har någon kännedom, användes åtminstone mycket sällan andra bönor än s. k. bondbönor vid de fattiges bord, utan man använder mycket hellre gröna ärter. De ätas med mera begärlighet, och i dem finner man lika mycket näring, om icke mera, så att jag kan icke inse någon nödvändighet att härvidlag föra den fattiges talan. För öfrigt spelar en så obetydlig tull som 1 öre per kilo icke någon roll, och jag vågar påstå att ingen skall kunna säga, att artikeln bönor blifvit det minsta fördyrad, sedan denna afgift blef densamma pålagd. Det är icke heller för denna artikels skull herrar frihandlare nu strida, utan det är naturligtvis för att få stryka samtliga de tullsatser, som följa med, om beslutet här blir i öfverensstämmelse med Utskottets förslag. Derför håller jag på att denna tullsats åsättes och anhåller, med afslag af Utskottets förslag, om bifall till Herr Boströms motion.

Bönor.
(Forts.)

Friherre Klinckowström: Då Friherre af Ugglas trodde, att jag icke skulle hålla så mycket på den ifrågavarande tullsatsen på bönor som jag verkligen gör, vill jag i det afseendet beröfva honom hans illusioner. Jag tror lika med en ärad talare på göteborgsbänken, att beslutet i denna fråga skall komma att gifva utslaget, huruvida inom denna Kammare tullsatserna å de öfriga artiklar, som innefatta landtmannaprodukter och hvilka 1880 års Riksdag åsatte inregistreringsafgift, skola underkännas eller ej. Här har nu uttalats detsamma, som nästan alltid är ett stående fältrop för herrar frihandlare, nemligen att en måttlig tull på sådana produkter, som inom landet tillverkas, skulle öka priset på dessa produkter för konsumenterna. Detta är emellertid en alldeles oriktig uppfattning och, med den kännedom jag har om många frihandlares goda hufvuden och kunskaper, kan jag ej annat än tro, att det är med afsigt de göra ett sådant påstående till en hörnsten i hela deras system. Jag har gjort mig icke obetydlig möda med att söka utreda detta förhållande, väl vetande, att det är derpå frihandlarne hufvudsakligen stödjå sina åsikter; och jag har dervid funnit, hvilket jag ock såväl i motioner som i tidskrifter ådagalagt, att en sådan åsigt är fullkomligt ohållbar. Men detta hjälper icke; de vidhålla fortfarande sitt påstående och vi komma säkerligen under den fortsatta diskussionen

Bönor.
(Forts.)

i detta ämne att ännu många gånger få höra detsamma. Med fakta hafva emellertid frihandlarne aldrig kunnat bevisa sanningen af detta deras påstående. Jag är en icke obetydlig trädgårdsodlare i närheten af Stockholm och kan på grund häraf försäkra, att möjligheten att afsätta våra produkter har på senare tiden betydligt försvårats, utan att våra skatter, onera och besvär är någon mån förminskats. Detta är en icke obetydlig näring, ehuru tullkomitén, om jag icke misstager mig, försmått att göra reda för densamma i detalj. Äfven denna trädgårdsodling fordrar något skydd, när det icke sker på konsumenternas bekostnad, och den lilla tullsats, som här är i fråga, kan icke i någon väsentlig mån fördyra varan för det stora flertalet konsumenter i landet, ty den rörer mest finare bönsorter, som begagnas af samhällsklasser, hvilka hafva råd att betala dem. Jag får alltså hemställa att, med afslag å Utskottets tillstyrkan i denna punkt, bönor, alla slag, måtte åsättas en tull af 1 öre per kilogram.

Friherre Barnekow: Då herrarne tyckas hafva gjort till sin uppgift att vid denna punkt tala om litet af hvarje, skall jag också be att få göra detsamma. Jag har inom Utskottet intagit en alldeles särskild ställning i denna fråga, ty jag trodde, att man skulle kunna följa en viss princip i detta afseende och jag önskade, att man kunde lägga tull på malen spanmål, men hafva omalen spanmål tullfri. För att få en åsigt i den riktningen fastställd, yrkade jag inom Utskottet på votering; men den utföll med 18 röster mot 1, och hade min röst råkat komma i den förseglade sedeln, hade alla rösterna utfallit emot mitt förslag. Då tänkte jag: att sammanföra eld och vatten är omöjligt, och jag måste representera antingen elden eller vattnet. I den föregående frågan tego alla, både protektionister och frihandlare. Hvad var det der frågan om? Jo, att en industriidkare skulle betala premium till en utländsk industriidkare för att få in varor i landet. Då jag icke kunde få något annat, vände jag åter till min gamla älslingstanke, som är frihandeln, och nu yrkar jag bifall till Utskottets förslag.

Herr Casparsson: Jag hade verkligen icke föreställt mig, att den förevarande punkten skulle hafva någon principiel betydelse, men eftersom man uppståmt denna melodi, vill jag äfven yttra några ord i frågan. Jag anser, att det gifves två synpunkter, ur hvilka en tullsats kan vara berättigad, nemligen dels ur skyddets och dels ur statsinkomsternas synpunkt. Ur ingendera synpunkten har denna fråga någon betydelse. En annan synpunkt, ur hvilken den kunde hafva någon betydelse, är bibehållandet af status quo, som Statsrådet och Chefen för Finansdepartementet förklarade vara grundsatsen för det förslag till tulltaxa, som nu är framlagdt. Skulle Utskottets förslag i denna punkt godkännas och tullsatsen följaktligen afslås, skall jag för min del taga det mycket lugnt.

Man har framhållit tullfrihetens betydelse för arbetaren; men manne de herrar, som tala härom, vilja vara med om att nedsätta

afgifterna på "alla slags bönor" och sålunda äfven på kaffebönor? Dessa tror jag utgöra en mycket viktigare nödvändighetsartikel för arbetaren än de nu ifrågavarande.

Bönor.
(Forts.)

Herr vice Talmannen: Då Kammaren synes anse den nu föredragna punkten böra gifva anledning till en principdiskussion i fråga om äsättandet af tull på lifsmedel eller tullfrihet för dessa ämnen, kan jag icke underlåta att här uttala min öfvertygelse, att bland de viktigaste beslut, Kongl. Maj:t i den förevarande tulltaxan föreslagit, är visserligen det att Riksdagen skulle åtminstone för de flesta af de födoämnen, som vid 1880 års riksdag äsattes tull eller inregistreringsafgift, nu åter medgifva tullfrihet. Jag behöfver icke vidlyftigt utveckla denna åsigt från min ståndpunkt; men jag tillåter mig fästa uppmärksamheten på, att intet ögonblick kan vara lämpligare för återställandet af de förhållanden, som gälde före 1880, än det, då, i sammanhang med en så viktig åtgärd som antagandet af den franska handelstraktaten, Kongl. Maj:t framlägger en ny tulltaxa, hvilken är grundad på just de undersökningar och de komitéarbeten, som blifvit på Riksdagens begäran af Kongl. Maj:t ombesörjda. För min del anhåller jag om bifall till Utskottets förslag.

Herr Jöns Pehrsson: Den föredragna punkten är på sätt och vis en principfråga, ehuru den i och för sig är af ganska ringa betydelse. Det faller af sig sjelf, att Utskottet skall tala om önskvärdheten af att födoämnen bli så billiga som möjligt för den arbetande klassen. En ledamot af Utskottet har velat upplysa om, att denna artikel vore temligen allmän bland den arbetande delen af befolkningen. I de trakter, som jag känner till, är detta emellertid ingalunda förhållandet; ty om det kommer i fråga att begagna någon sådan importerad artikel, så är det hufvudsakligen s. k. turkiska bönor; men dessa användas vanligen endast vid högtidliga tillfällen, såsom vid begrafningar, barndop o. d. — De som yttra sig af omtanke för arbetarens väl, borde i första rummet tänka på de artiklar, som mest begagnas af honom. Huru beslutet utfaller i denna fråga, anser jag vara af ringa betydelse. Min öfvertygelse har jag många gånger uttalat, och jag tror, att om man alltid fortgår på den vägen att göra allting billigt, så gör man det slutligen så billigt, att våra arbetare icke kunna stanna kvar i landet. Jag gör intet yrkande.

Grefve Mörner: Det förekommer tvifvelsutän inom hvarje lagstiftande församling, att olika åsikter förefinnas ledamöterna emellan och dessa gruppera sig då i skilda partier. Ett sådant förhållande har äfven här länge egt rum i fråga om tulltaxan. Ett parti hyllar protektionistiska och ett annat parti frihandelsåsikter. Om man detta gör, får likvisst det parti, som känner sig vara svagast, måhända följa en annan taktik än denna gång blifvit iakttagen. Ingenting är förmånligare för den, som har eller

Bönor.
(Forts.)

tror sig lätt få öfvermakten, än att få en till utseendet liten fråga uppfattad såsom en principfråga, så att alltsammans kommer att bero på beslutet angående denna. Det motsatta partiet bör akta sig för att erkänna något för en principfråga; må de kämpa vid hvarje särskild punkt, men förneka att afgörandet deraf må bestämma eller inverka på utgången för de efterföljande punkterna. Då kan det vid ihärdig kamp hända, att de på något ställe afgå med segern, men i annat fall är deras totala nederlag gifvet. Jag har velat nämna detta, emedan jag blef smått förtretad, då jag hörde, att den nu föredragna punkten skulle betraktas såsom en principfråga, ty jag anser, att det bör stå hvar och en fritt att utkämpa sin strid utan att vara bunden på förhand. Detta är så mycket mera opartiskt af mig, som jag icke hör till protektionisterna; men jag vill hellre blifva slagen någon gång än vinna på det sättet, att frågan icke får afhandlas rent och klart i hvarje punkt för sig.

Hvad vidare beträffar talet om den arbetande klassen, så ber jag få nämna, att det är ytterst farligt att antaga, att samhället består af olika klasser, arbetande och icke arbetande. Samhället består af personer, som alle, med få undantag, äro arbetande. Den ene arbetar med spaden; den andre på ett annat sätt. Och, sannerligen, jag anser icke mitt riksdagsarbete mindre arbetsamt, än om jag ginge hemma på landet och gräfdde i ett dike eller körde med plog. Det finnes personer, som utsprida bland allmänheten sådana föreställningar, att det är endast kroppsarbetarne, som draga samhällets tunga. Vid sådant tal huru framstå då öfrige personer? Jo, de utmålas såsom de der förtrycka de förra och äta på dem. Mot en sådan föreställning måste jag inlägga en allvarlig protest och jag beklagar, att man i år likasom föregående år får i utskottsbetänkandena finna sådana uttryck och äfven under debatterna höra dem.

Hvad nu beträffar tullen på bönor, så är jag icke emot, att afgiften derå horttages; men har ansett mig böra reservera mig deremot, att man skulle sätta allt på ett kort. Man bör gifva äfven sina motståndare *fair play* och låta dem kämpa sina strider utan att neddraga dem på en gång och söka frångå dem de vapan, de äro berättigade att behålla.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att derunder yrkats dels bifall till Utskottets förevarande hemställan, dels ock att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, skulle besluta, att bönor, alla slag, ej specificerade, skulle draga en tull af 1 öre för 1 kilogram; hvar- efter Herr Grefven och Talmannen gjorde propositioner enligt dessa yrkanden och förklarade sig finna propositionen på bifall till Utskottets hemställan besvarad med öfvervägande ja.

Votering begärdes, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 8 punkten i Bevillnings-Utskottets Betänkande
N:o 10, röstar

Bönor.
(Forts.)

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten och beslutar, att bönor, alla slag, ej specificerade, skola draga en tull af 1 öre för 1 kilogram.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—70;
Nej—39.

9 punkten.

Bifölls.

10 punkten.

Fläsk.

Friherre Klinekowström: Då jag varit motionär i denna fråga, och den är af stor betydelse för statens inkomster, anser jag mig böra yttra några ord i ämnet. Såsom bekant är, har artikeln *fläsk* i Sverige ända till år 1857 varit åsatt tull till olika belopp. Denna utgjorde åren 1826—1835 7 kronor 50 öre per centner; 1836—1848 10 kronor; 1849—1854 5 kronor 62 $\frac{1}{2}$ öre och 1855—1857 3 kronor 75 öre. Om man går till främmande europeiska kulturländer och äfven dem på andra sidan oceanen, finna vi, att i *Tyskland* betalas i tull per centner 4 kronor 54 öre; i *Österrike* 5 kronor 92 öre; i *Frankrike* 1 krona 37 öre; i *Schweiz* 61 öre; i *Italien* 7 kronor 65 öre; i *Norge* för rökt fläsk 2 kronor 88 öre; i *Ryssland* 4 kronor 75 öre; i *Nordamerikas förenta stater* 3 kronor 73 öre. Man finner häraf, att i alla dessa länder, der en stor arbetarebefolkning förekommer, har man infört tull på fläsk till betydliga belopp. Om vi taga medeltalet af de kvantiteter fläsk, som under de sista sex åren blifvit införda och utförda, så befinnes, att införseln utgjort 12,922,196 kilogram och utförseln från Sverige till främmande länder uppgått till endast 155,441 kilogram. Priset på det så kallade amerikanska fläsket, som införes dels från Amerika och dels från England och Hamburg, är i allmänhet icke lågt. De sista noteringarne i tidningarne meddela uppgift på priset i parti, och enligt denna står det amerikanska fläsket för långt fläsk i 8 kr. 30 öre och för kort fläsk i 8 kr. 60 öre per 20 skålpund. Jag tror alltså icke, att det är så billigt, som man velat påstå; ty de, som sälja inhemskt

Första Kammarens Prot. 1882. N:o 36.

3

Fläsk.
(Forts.)

fläsk, få ofta nöja sig med lägre pris än de nu uppgifna. Man kan visserligen invända häremot, att det amerikanska fläsket är befritt, och detta är sant; men i stället är det oftast mindre helsosamt än det svenska, dels därför att det är äldre och ofta illa konserveradt, och dels därför att det, enligt hvad som konstaterats i alla länder, är behäftadt med trikiner och detta i så hög grad, att man på flera ställen nödgats förbjuda dess införsel.

Jag har i min motion tagit mig friheten yrka en tull af fem kronor per centner eller omkring 11,76 öre per kilogram, och, om detta mitt förslag antages, skulle derigenom uppstå en tullinkomst af 1,527,500 kronor, uträknadt efter den sexåriga medelimport, jag nyss omnämnde. Jag tror, att en så beskaffad tullinkomst skulle, utan att fördyra varan för konsumenterna, vara ganska fördelaktig för produktionen inom landet, hvilken, om den får åtnjuta ett sådant skydd, kan hädanefter blifva lika tillräcklig för konsumtionen, som den var före 1857. På grund häraf vågar jag hemställa, att, med afslag å Utskottets förslag i denna punkt, min motion att åsätta fläsk en tull af 11,76 öre per kilogram måtte af Kammaren bifallas.

Herr Bennich: Om jag trodde, att en tullsats på fläsk skulle döda trikinerna i detsamma, skulle jag gerna vara med om att vidtaga en sådan beskattningsåtgärd. Jag tror dock, att trikinerna icke blifva mindre lifaktiga därför, att vi pålägga tull, och i sådant fall orsaka vi endast en dubbel olägenhet. Först fördyra vi varan, och så förgifta vi folk lika väl ändå. Vi böra nöja oss med en olägenhet, och på denna grund anhåller jag om bifall till Utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gjorde Herr Grefven och Talmannen propositioner, först på bifall till Utskottets förevarande hemställan och sedan derpå, att Kammaren, med afslag å Utskottets hemställan, skulle besluta, att artikeln fläsk skulle åsättas en tull af 11,76 öre per kilogram; och förklarades den förre propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

11 och 12 punkterna.

Biföllos.

Garn.

13 punkten.

Friherre Klinckowström: Med afseende på garn har, som Kammaren väl känner, Kongl. Maj:t föreslagit en tull af 15 öre per kilogram å "Garn: bomulls-, enkelt eller dubbleradt, i härfvor eller å bobiner: ofärgadt". Detta har äfven tullkomitén föreslagit; deremot hafva fem reservanter i komitén på sid. XXI af del II af tullkomiténs betänkande föreslagit på skäl, som der blifvit

Garn.
(Forts.)

framställda, och som jag till tids vinnande och, då detta betänkande är i herrarnes händer, icke vill uppläsa, att tullen å bomullsgarn, ofärgadt, skulle bestämmas till 19 öre i stället för 15 öre och å färgadt dylikt garn till 33 öre i stället för 30 öre. Dessutom har en reservant haft en särskild afvikande mening i afseende af denna artikel och yrkat, att nuvarande tullsatsen 19 öre skulle bibehållas för oblekt bomullsgarn intill och med N:o 14 (engelskt nummer) eller som på en half kilogram har trådlängd af omkring 11,900 meter, att garn från N:o 14 till och med engelskt N:o 24 skulle draga en tull af 20 öre, att för garn från N:o 24 till engelskt N:o 34 tullsatsen skulle utgöra 25 öre, samt för allt garn, finare än N:o 34, 30 öre, allt per kilogram. För färgadt garn anser reservanten tullen böra vara dubbelt högre än för det oblekta af motsvarande finhet. Jag har ansett mig skyldig att med den åsigt jag har om tullsatserna och om skydd för våra näringar att framställa dessa förslag och vill sluta mig till det förslag, som afgifvits af de fem reservanterna, nemligen att ofärgadt garn skulle draga en tull af 19 öre och färgadt en tullsats af 33 öre per kilogram, hvarför jag således får anhålla om afslag å Bevillnings-Utskottets förslag härutinnan.

Herr Bennich: Den stora majoritet inom tullkomitén, som föreslagit denna mycket måttliga nedsättning i ifrågavarande tullsats, har dervid handlat i öfverensstämmelse med föreställningar, som hafva icke mindre än 15, 16 å 17 års häfd för sig. Man har under hela tiden yrkat en nedsättning i tullen på bomullsgarn, emedan den nuvarande tullsatsen, 19 öre, är i och för sig oskäligt hög i förhållande till varans värde. Såsom Utskottet också anmärker, uppgår den nuvarande tullsatsen till 50 % af hela tillverkningskostnaden. Ingen bomullsspinnare i hela landet kan ens önska att hafva ett så högt skydd eller uppgifva sig behöfva det. De hafva icke heller yrkat det. För 5 å 6 år sedan, då Bevillnings-Utskottet handlade en ganska omfattande motion om förändringar i tulltaxan, förekom också frågan om en mycket större nedsättning i tullen på garn, och då hördes fabrikanter inför Utskottet, hvilka förklarade sig ganska belättna med en ganska stark nedsättning i tullen. Dertill kommer, att genom franska handels-traktaten tullen å åtskilliga bomullsväfnader blifvit nedsatt. Det kan väl då icke vara riktigt att bibehålla den i och för sig oskäligt höga tullsats på materialet för väfnaden, då man nedsatt tullen på själfva väfnaden.

Jag vill icke uppehålla Kammaren längre i denna fråga, allra helst som jag knappast tror, att någon med allvar kan förvänta framgång till Herr Boströms förslag. Jag inskränker mig till att hemställa om bifall till hvad Utskottet i denna punkt föreslagit.

Sedan öfverläggningen blifvit härmed slutad, gjordes enligt de derunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till Utskottets ifrågavarande hemställan och vidare derpå, att Kammaren skulle besluta, att artikeln bomullsgarn skulle åsättas

Garn.
(Forts.)

följande tull: ofärgadt 1 kilogram 19 öre, färgadt eller tryckt 1 kilogram 33 öre; och förklarades den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Gryn.

14 punkten.

Friherre Klinckowström: Jag har tagit mig friheten att äfven yrka tull på *gryn*, men det har varit gryn af spanmål. Här har af reservanten i tullkomitén blifvit yrkad en tull på ifrågasvarande gryn af ris och rismjöl af 5 öre per kilogram samt å "andra slag", till hvilka höra Makaroni-, Tapioca-, Sago- och Vermicelli- med flera sorter, en tull af 10 öre per kilogram. Om vi gå till importen af dessa gryn (icke gryn af spanmål), så steg denna år 1880 till 6,464,315 kilogram, och det skulle således, om man blott afser den mindre tullsatsen af 5 öre, utgöra en tullinkomst af 323,215 kronor. Herrarne finna deraf, att det är långt ifrån någon obetydlig inkomst, utan tvärtom en högst betydlig inkomst, som här är i fråga, och då dessa gryn icke utgöra en förnödenhetsvara för de mindre bemedlade klasserna — det torde icke ens Herr Bennich vilja påstå — finner jag allt skäl vara att lyssna till reservanternas förslag, och jag får alltså förena mig med dem i afslag på Utskottets förslag i denna punkt och yrkar, att tullen å gryn af ris och rismjöl måtte bestämmas till 5 öre per kilogram och å "andra slag", som *ensamt* nyttjas af de rikare och förmögnare klasserna, till 10 öre per kilogram.

Herr Reutersvärd: Den af den siste ärade talaren föreslagna tullen å risgryn anser jag vara alldeles för hög. Jag har inom Utskottet förenat mig i en reservation afgifven af Herr Boström, hvori man föreslagit tullen å gryn af ris och rismjöl till 1 öre per 1 kilogram och tullen å gryn: "andra slag" till 5 öre per 1 kilogram. Jag anhåller vördsamt om proposition om bifall till denna reservation.

Herr Bennich: Jag tillåter mig hemställa, att Kammaren måtte bifalla hvad Utskottet i denna del föreslagit. Det var Riksdagen sjelf, som utan något initiativ från Kongl. Maj:ts sida borttog tullen på gryn för några år sedan, såsom jag vill minnas, efter 1868 års svåra missväxt. Då upplystes det — jag erinrar mig det mycket väl —, såväl inom Bevillnings-Utskottet som inom Kammaren, att den artikel, om hvilken här egentligen är fråga eller risgryn — ty alla de andra spela icke någon roll i fråga om statsinkomsten — att denna artikel, säger jag, utgjorde ett så allmänt användt födoämne i hela landet och var på samma gång så billig, att det icke fans något skäl, hvarför man skulle fördyra detta näringsmedel, som visserligen icke ur någon synpunkt kan betraktas som en öfverflödsvara. Då Riksdagen sjelf vidtog denna åtgärd med icke ringa uppoffring af statsinkomst, jag medgifver det gerna, och denna tullfrihet existerat under flera år ända till dess den snarare genom en händelse än genom en tanke, under

namn af inregistreringsafgift vid 1880 års riksdag åter infördes. När, säger jag, tullfrihet så länge fått existera och enligt min åsigt ingen derpå blifvit lidande, samt statskassan icke påkallar någon förhöjd inkomst; när ingen inhemsk industri skyddas genom tullsatsen på risgryn, emedan dessa gryn, efter hvad jag vet, icke här i landet tillverkas, frågar jag: hvad är skälet att pålägga denna tull? Är det ett nöje att få lägga skatt på alla förnödenheter, som människor behöfva? Staten behöfver icke skatten, industrien skyddas icke af den; hvarför då pålägga den? Jag hemställer om bifall till Utskottets förslag och tror icke att det finnes något giltigt skäl att afslå detsamma.

Gryn.
(Forts.)

Friherre Klinckowström: Då den siste ärade talaren påstod att risgryn ingå i konsumtionen för den arbetande klassen, i stor myckenhet, tror jag att han deri misstog sig. Jag tror icke att han haft just de arbetande klasserna under sitt befäl mycket eller sett, huru de föda sig, om icke möjligen den tid, han var aktieegare i det saligen afsomnade Carlsviks aktiebolag. Hade der arbetarne vid dess fabrik tillfälle att äta rismjöl och risgryn och dylikt, då kan man föreställa sig orsaken, hvarför den fabriken gick under. Rörande den ifrågavarande tullen på gryn vill jag, för att icke dela de möjliga krafterna i skyddsvänlig riktning, som måhända finnes i denna Kammare, i fall det begäres votering, hvilket jag icke ämnar göra, med uppgifvande af mitt förslag förena mig i det af Herr Reutersvärd nyss afgifna förslag rörande tullen på denna artikel.

Herr Reutersvärd: Då icke ens minoriteten inom Utskottet ifrågasatt att belägga sjelfva råvaran ris med tull, kan det enligt min åsigt icke det ringaste inverka på dyrheten af risgrynen, om de förmålas här i landet till mjöl eller gryn, ty då sjelfva råvaran är fri, föreställer jag mig, att den omständigheten, huruvida varuförädlingen sker inom landet eller utom landet icke i ringaste mån kan inverka på varans pris. Det är, mine Herrar, med rismjöl och risgryn precis samma förhållande som med mjöl och spannmål. När man lemnar spanmålen fri, och vi här i landet hafva tillfälle att kunna förmåla den långt billigare än i något annat land, emedan vi ega vattenkraft i oändlighet, kan jag icke, för min del se, hvarför, då det icke ökar varans pris, icke arbetsförtjensten vid förädlingen må komma vårt svenska folk till godo. På dessa skäl anhåller jag, att det af mig gjorda förslag måtte bifallas.

Friherre af Ugglas: För min del anhåller jag om bifall till Utskottets förslag. Här har visserligen blifvit sagt, att det icke det ringaste skulle fördyra denna varan för konsumenten, men jag ber likvisst få fästa uppmärksamheten på, att när importen af dessa gryn var år 1880 15,200,000 R , så uppgår den föreslagna tullafgiften till mellan 300,000 och 400,000 kronor. När icke statsverket behöfver denna inkomst, vet jag icke något skäl att på-

Gryn.
(Forts.)

lägga allmänheten denna skatt, utan afseende på om den fördyras eller icke. Jag kan icke förstå någon anledning att utan behof öka tullinkomsten på en vara, som man är i så stort behof att använda som denna, och anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Bennich: En sats, som vi ofta få höra här upprepas, är den, att en liten tullsats icke fördyrar varan. Det är ett besynnerligt påstående. Hvarför vilja då herrar protektionister hafva tullsatser? Jo, just för att fördyra den utländska varan, så att man skall göra den hemma i stället för att taga den utifrån. Man önskar att de inhemska varorna skola betalas högre, men man förnekar att de blifva dyrare. Det är en besynnerlig tankegång. Icke är den klar, åtminstone icke för hvem som helst. Jag har aldrig påstått, att dessa gryn äro uteslutande för de arbetande klasserna, utan för hela folket. För detta påstående hade jag en hög auktoritet, som äfven Friherre Klinckowström lär respektera. Vi hade en tid Friherre C. O. Palmstjerna till finansminister, med hans kontrasignation utfärdade Kongl. Maj:t år 1855 en kungörelse, deri Kongl. Maj:t säger: "det Wi, för att, i hvad på Oss ankommer, förminska olägenheterna af de för närvarande i allmänhet högt uppstegrade prisen å lefnadsförnödenheter, funnit godt i nåder förordna, att nedan nämnda varuartiklar må, intill Maj månads utgång nästinstundande år 1856, tullfritt i riket införas". Bland dessa var "gryn, alla slag". Nu hemställer jag till Kammaren: hvarför togs tullen bort, om den icke fördyrade varan, och det var Friherre Palmstjerna, som yttrade detta, hvilken i öfrigt mycket lutade åt protektionisternas åsichter. Jag ber slutligen, att till vägledning för Kammarens omdöme rörande den tillförlitlighet, man kan lemna åt Friherre Klinckowströms uppgifter, få nämna, att jag aldrig varit delegare i Carlsviks aktiebolag. Äro hans uppgifter i öfrigt icke mera att trygga sig vid, tror jag icke att man mycket bör fästa sig vid dem.

Friherre Klinckowström: Med anledning af Friherre af Ugglas' yttrande, att vi icke behöfva ökade statsinkomster, måste jag på det högsta deremot protestera. Jag tror tvärtom, att den tid ganska snart varder kommande, då vi behöfva ganska stora statsinkomster och då vi väl kunna använda de besparingar och de öfverskott af statens inkomster, synnerligast af tullen, som vi möjligen för nästa år kunna skaffa oss. Det kan icke vara för Herr Friherren obekant, att den stora reorganisationen af vårt krigsväsen både till lands och sjös kommer att kräfva stora uppoffringar, och då vore det väl, om vi hade en sparad penning och hade stält vår tulltaxa så, att den kunde utan någons förfång lemna betydligt ökade inkomster.

Herr Casparsson: Bevillnings-Utskottets ärade vice ordförande frågade, hvad det tjenade till att lägga på en sådan tull som denna. Jo, för att skaffa inkomster åt staten. Efter en tabell, som är bifogad tullkomiténs utlåtande, är borttagandet af

denna tullavgift på gryn beräknad till en minskning af 48,746 kronor — rubriken är: gryn, andra slag än af spanmål. — Det är icke någon stor summa, jag medgifver det, men det är ändock något. Jag har förut sagt, att jag mycket hellre skulle vara med om att sätta tull på de egentliga lyx- och öfverflödsartiklarne, men när det nu icke går för sig, måste i stället tull åsättas artiklar, sådana som denna. Friherre af Ugglas sade visserligen, att vi icke behöfva ökade statsinkomster. Låt oss endast vänta till *nästa år*, då de stora frågorna skola lösas; då skola vi nog få se att de behöfvas. Man har ju nedsatt en komité för att uppsöka alla möjliga och omöjliga skatteföremål. För mig synes det, som om det enklaste sättet just vore att genom tulltaxan söka få ökade inkomster. Jag är, som sagdt, icke mycket för sådana tullsatser som denna, men när jag förutser, att vi måste se till, huru vi skola kunna skaffa oss ökade inkomster, så är detta föremål lika bra som månget annat.

Jag yrkar bifall till reservanternas förslag.

Herr Reutersvärd: Jag får till en början bedja, att få tillbakavisa den beskyllning, att mitt syfte går ut på att fördyra en vara så mycket som möjligt. Vi åsyfta att bereda staten inkomster och att icke få öfverdrifvet höga tullsatser på någon vara. Jag skulle vilja vara med om att sätta ned tullen på socker och kaffe, om statskassan kunde undvara den högre tullen; men så länge vi hafva ett dyrbart tullverk att underhålla, kan jag icke se annat än att hvar och en, som från utlandet hemtar sina varor, bör något bidraga att bekosta de millioner, som tullverket kostar oss. Jag kan icke se, hvarför icke denna artikel skulle åsättas tull. När det blir fråga om några öfverflöds- och lyxartiklar eller dylikt, då säga herrar frihandlare, att vi icke behöfva ökade statsinkomster. Men när det blir fråga om de stora kassaartiklarne, då föra dessa herrar ett annat språk. Jag har alltid motsatt mig de höga tullarne, men velat, att tullsatserna skulle sålunda fördelas, att de trycka så jemnt som möjligt. Ty *trycka* måste de göra, då en bevillning på 25 till 30 millioner på detta sätt skall utgå. Blifver det öfverflöd i statens kassa, då är jag den förste att vara med om tullindringar på de artiklar, som den arbetande klassen mest är i behof af. Men då vi behöfva tullinkomster, är det bättre att vi icke utkräfvade dessa blott på ett fåtal artiklar, utan vid flere, ty det kan icke vara rätt att somliga skola få betala sin vara orimligt dyrt, under det andra få sina varor utan tullbeskattning.

Jag påstår dessutom, och jag upprepar det igen, att, så snart ingen af oss yrkar, att sjelfva råvaran, vare sig den heter ris, råg eller korn, skall beläggas med tull, kan det icke fördyra varan det ringaste, om vi förädla råvaran inom landet, ty vi kunna förädla den till lika godt pris, som något annat land. Om man kommer fram med sådana beskyllningar, som att vi vilja fördyra varorna, för att industriidkarne skola få uppskörtade den stora allmänheten så mycket som möjligt, så far man alldeles vilse om

Gryn.
(Forts.)

Gryn.
(Forts.)

vår mening och våra afsigter. Det finnes tillräcklig konkurrens i detta afseende inom landet, så att man ej behöfver befara, att någon prisförhöjning eller något monopol skall ega rum. Jag vill taga ett exempel. Om man skulle lägga en tull af flera kronor på hvarje tunna hafre, skulle det icke öka priset på denna vara med ett enda öre?

Slutligen ber jag att få uttala den önskan, att de herrar, som hafva en olika mening med mig i detta ämne, måtte använda mera i sak bevisande skäl, och icke blott slagord, som till intet tjena, men endast väcka förargelse.

Friherre von Essen, Fredrik: Bevillnings-Utskottets ärade vice ordförande uppläste en författning af år 1855, deri Kongl. Maj:t gjort veterligt, att tullfrihet lemnas vissa i författningen uppräknade varor, och bland dessa äfven gryn. I denna författning står bland annat, såsom han omnämnde: "det Wi, för att i hvad på Oss ankommer, förminska olägenheterna af de för närvarande i allmänhet högt uppstegrade prisen på lefnadsförmödenheter, funnit godt i nåder förordna, att nedannämnde varuartiklar" o. s. v. Det tål vid att lägga märke till, att det var för att förminska de "för det närvarande" högt uppstegrade prisen på lifsförmödenheter. Det var en tillfällig åtgärd, och man bör äfven lägga märke till att det icke gälde längre än "intill Maj månads utgång nästinstundande år 1856". Detta var då afsigten, ehuru denna sålunda stadgade tullfrihet sedermera förnyades. Men man bör lägga märke till, att det var ett särskildt skäl, som föranledde den, och detta torde icke böra förbises, när man talar om, huru klok man redan då för tiden var, och i det afseendet återoppar denna författning. Det var ett särskildt förhållande, som föranledde densamma.

De skäl, som på ena sidan blifvit framhållna, äro egentligen tre. Först och främst säger man, att dessa gryn äro ett allmänt brukadt födoämne. Men det är *icke* den arbetande fattigare klassen, som egentligen begagnar detta födoämne. Då man i allmänhet, i fråga om import af en vara, tager i betraktande såsom ett viktigt skäl för dess tullfrihet, om den hufvudsakligen begagnas af den arbetande befolkningen, kan man med afseende å detta födoämne säga, att från denna synpunkt tullfrihet derå icke erfordras. — De gryn, som af den fattigare befolkningen användas, äro vanligen icke risgryn, utan sådana, som inom landet tillverkas.

Det andra skälet var, att statsverket icke behöfde denna inkomst. Ehuru visserligen budgeten för närvarande synes gå väl ihop, torde vi erinra oss, att vi senaste året måste åtaga oss en tilläggsbevillning för att fylla behöfvat. Vid sådant förhållande förvånar det mig, att man nu anser statsverket icke behöfva en inkomst, som är lätt funnen, och som är mindre tyngande än andra. Att statsverket behöfver tillgångar kan icke bestridas. Frågan är blott att skaffa sådana, som äro minst tryckande; och det synes mig, som om denna trycker högst obetydligt, helst man icke

beröfvar allmänheten tillfälle att använda de gryn, som här i landet tillverkas.

Härmed komma vi till det tredje skälet, då man säger, att det icke finnes någon industri, som kan genom denna tullsats skyddas. Den inhemska gryntillverkningen måste dock i någon mån skyddas deraf, försävidt varan genom tullen fördyras. I någon mån måste varan genom en sådan tull stiga i pris, ehuru för konsumenterna, som i allmänhet använda smärre quantiteter, denna prisstegring blir endast i ytterst ringa mån känbar. Men för den, som här i landet tillverkar gryn utöfvar den dock inflytande, och således kan man säga, att den inhemska industrien verkligen derigenom åtnjuter något skydd.

De skäl, som här sålunda blifvit framlagda, kan jag för min del icke finna giltiga, utan finner mig föranlåten biträda reservanternas förslag.

Herr Jöns Pehrsson: Det är ju uppenbart, att herrar frihandlare hafva stor öfvervigt, ej blott i Utskottet, utan äfven här i Kammaren, men det är dock icke tillräckligt skäl, att låta dem här utan gensägelser framställa och förfäktat den satsen, att den lilla tullafgift, hvarom nu är fråga, skulle så ofantligt fördyra varan. Det torde icke vara obekant, att kaffe af hvarje slag och godhet är ungefär 25 procent billigare än då den nu gällande tullen påsattes detsamma. Sammaledes är förhållandet med risgryn, att sedan inregistreringsafgiften infördes, denna vara fallit ett par öre per skålpund. Således är det icke ett strickt påstående, att ökade tullsatser alltid verka till prisens förhöjning.

Jag har nyss yttrat, att Utskottet varit så särdeles ömmande för den fattigare klassens intressen i allmänhet. Hvad nu denna artikel angår, så begagnar arbetaren den visserligen mer än artikeln bönor. Men så mycket hemma i kokkonsten är jag, att jag vet, att om icke han får tillräckligt smör eller mjölk till risgrynen, han icke kan få någon smaklig risgrynsgröt. Deremot om arbetaren nöjes med korngrynsgröt, som kan tillagas endast med vatten och ändock blifva smaklig, behöfver han icke smör eller socker. Men då det är fråga om socker, är det ej vidare tal om arbetarens behof, utan då tager man ända till hälften af råsockrets värde i tull.

Jag vill icke tillåta mig att göra något yrkande i afseende å alla de punkter, som afse att hålla varorna billigare för den arbetande klassen, men det finnes andra punkter, der man icke kan säga, att det är fråga om den arbetande befolkningens lefnadsbehof, och der har Utskottet visat sig lika omedgörligt att se den svenske arbetarens intressen till godo.

Herr Wærn, Carl Fredrik: Den siste ärade talaren har redan fäst uppmärksamheten derpå, att risgryn äfven ingå i de jordbrukande kroppsarbetarnes diet, men jag ber att få fästa uppmärksamheten på, att vida mer än hos dem ingår denna vara bland

Gryn.
(Forts.)

födoämnen för många andra kroppsarbetare, hufvudsakligast handtverkarne, äfvensom den mindre borgareklassen. Jag hemställer, huruvida det är skäl att fördyra en vara, som så allmänt ingår bland lifsförnödenheterna, för att få en statsinkomst, icke större än den nu ifrågavarande.

Man har gjort en jämförelse mellan denna vara samt kaffe och socker. Utan tvifvel skulle också en nedsättning i tullen på dessa artiklar vara en ännu större skattelindring än borttagandet af inregistreringsafgiften på risgryn, men ett är, hvad man vill, och ett annat, hvad man kan. Ett enda öre på kaffe ger en inkomst af 100,000 kronor; ett enda öre på socker nära 200,000 kronor. Här är det fråga om en tullsats, som i afseende å statsinkomst ingalunda kan jämföras dermed.

Man säger, att det icke skulle fördyra varan, om denna tull åsattes densamma. Det är då alldeles omöjligt. Enda tänkbara möjligheten därför skulle vara, om man kunde inom Sverige förmåla råvaran. Men i Sverige finnas inga risqvarnar, och om man skulle anlägga sådana här, skulle varan ändock blifva ofantligt mycket dyrare än nu, då risgrynen förmålas i Ostindien. Att taga hit paddy och förmåla den här hemma, måste i hvarje fall blifva dyrare än att införa risgryn.

Hvad statsinkomsterna angår, kan jag dessutom lugna herrarne med, att den af Bevillnings-Utskottet föreslagna tulltaxan innehåller en mängd bestämmelser, som komma att öka statsinkomsterna i stället för att minska dem; och bland dem icke minst den på ett stort antal artiklar förekommande, att emballage eller omslag skall medräknas i varans vikt.

De skäl, som här anförts, anser jag icke vara tillräckliga att fördyra ett ganska allmänt födoämne och borttaga för den fattige arbetaren hvarje, äfven den minsta njutning, han kan hafva, utan yrkar bifall till Utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen ansetts härmed slutad, yttrade Herr Grefven och Talmannen, att derunder yrkats dels bifall till Utskottets förevarande hemställan, dels ock, af Herr *Reutersvärd*, att Kammarern, med afslag å Utskottets hemställan, skulle besluta, att artikeln gryn skulle åsättas följande tull:

ris- och rismjöl.....	1 kilogram 1 öre,
andra slag.....	1 kilogram 5 öre.

Härefter gjordes propositioner enligt dessa yrkanden, och förklarade Herr Grefven och Talmannen sig finna propositionen på bifall till Utskottets hemställan besvarad med öfvervägande ja.

Flere ledamöter begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller 14 punkten i Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 10, röstar

Ja;

Gryn.
(Forts.)

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslår Kammaren punkten och beslutar, att artikeln gryn skall åsättas följande tull: ris- och rismjöl 1 kilogram 1 öre, andra slag 1 kilogram 5 öre.

Omröstningen företogs, och vid dess slut befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja—59;
Nej—46.

Den fortsatta föredragningen af betänkandet uppsköts till aftonsammanträdet.

Kammaren åtskildes kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem
A. von Krusenstjerna.
